

Fredriksten Artillerie Compagnie's historie

Kommentarer og evt. tillegg mottas
med takk til

hcmeyer@halden.net

Artilleriets historie

I Norge kan vi spore artilleriets historie tilbake til 1500-tallet hvor de første bronsekanoner ble innført. Den egne kanonproduksjonen kom først på midten av 1600-tallet samtidig med etableringen av våre første jernverk. Den siste norskstøpte kanonen kom rundt 1840, senere ble våre artillerivåpen importert fra Tyskland og Sverige. Effekten av det første artilleriet var mest lyd og skremsel!

I løpet av 30 årskrigen på 1600-tallet utviklet bl.a. Frankrike større og mer virkningsfylt artilleri. Krigsstrategene forsto i de tidligere tider ikke fullt ut å utnytte artilleriets ildkraft, spesielt ikke i offensiv krigføring. Som festningsartilleri i defensiv krigføring og som skipsartilleri var vi i Norden langt fremme.

De første artillerister ble stemoderlig behandlet, men dette var i etableringsfasen. Artilleristen på Fredriksten og andre festninger var i 1716/18 ansett som spesialist på sitt felt og nøt stor respekt blant de øvrige festningssoldater. Vi hadde på det meste aldri mer enn 75 artillerister til å betjene over 100 skyts på Fredriksten. Offiserene var i stor grad tysktalende.

Etablering av FAC

Fredriksten Artillerie Compagnie ble etablert som militærhistorisk forening 15. november 1990 i Halden. Stiftelsesmøtet ble holdt på Vertshuset Skansen i Sponvika, og innkallingen gikk til alle medlemmer av NROF i Halden. Ansvarlig for innkallingen var Helge Warberg, og han holdt et innledningskåseri om artilleriet på Fredriksten festning i årene 1716 og 1718. Rammene for et artillerikompani ble skissert opp på møtet.

Oppmøtet av medlemmene i NROF var ikke stort, kun 12 medlemmer pluss en gjest møtte opp. Av disse ble følgende stående som stiftere: Arne Knut Bjerger, Gunnar Eng, Lars Th. Larsen, Hans-Christian Meyer, Christian D. Meyer, Hans Georg Olsen, Erik Warberg, Helge Warberg og Per Windahl. Et interimstyre ble valgt bestående av formann og Compagniesjef Helge Warberg, sekretær Christian Meyer, kasserer Lars Th. Larsen og styremedlem Arne Knut Bjerger.

Imidlertid lå det en relativt lang planleggingsfase forut for innkallingen. På bakgrunn av Helges medlemskap i Carolinska Forbundet og Våpenhistorisk Selskab ble det arrangert en historisk samling på Vertshuset Skansen i juli 1990. Her ble det samlet flere historieinteresserte personer og organisasjoner som kledde seg opp i 14 uniformer fra 1700-tallet, og det ble servert kost basert på 1716-soldatens dagsrasjon, flekk, gule erter, lettør og brød. Invitert var også Dalslandscarolinerne og lensmann Wahls orkester i 1700-talls uniformer. Av FAC's senere medlemmer var følgende involvert i dette evenement: Hans-Christian, Christian, Helge, Erik, Odd Kollegård og ikke minst Anita som var vertinne for hele selskapet og som representerte marketenteriet. Det ble skutt med kanoner fra Saltbacken og fra bussholdeplassen i Sponvika.

Etter arrangementet Fredriksten Tattoo sommeren 1990 med deltagelse av bl.a. Smålandscarolinerne sa Anita følgende: Helge, du bør sette i gang og legge til forholdene til rette for å lage noe lignende på Fredriksten, men husk at familiene til soldatene skal være med for å vise kulturhistorien. Helge ba om et møte med oberst Nagel og la fram en skisse for hvordan et artillerikompani ved festningen burde se ut. Dette resulterte i flere møter med kommandanten, og i september ga Nagell sin anerkjennelse til at et artillerikompani kunne tillates å operere innenfor festningen. Han ga også løfte om garasje plass til kanoner og utstyr. Forsvarsmuseet og bymuseet ble kontaktet, og de tilbød seg å hjelpe til med den informasjon de hadde til rådighet. Svein Nordheim var også villig til å hjelpe med kildehenvisninger.

Første treningsøkt ble holdt 20. januar 1991. Det ble buksert med Helges kanon i snøen på Fredriksten, og Hans-Christian, som var områdesjef i Halden HV-område, inviterte til samling på HV-kontorene på Overberget. I slutten av januar reiste Per, Erik, Ragnar, Hans Georg og Helge til Forsvarsmuseet etter invitasjon av major Skauge, og de fikk anledning til å fotografere museets eneste 3 pounds feltkanon fra 1709.

Fra februar til mars arbeidet Per og Hans Georg med å bygge den første lavetten og å dreie støpeformen til kanonrøret. Teknologien med dette røret var allerede utprøvd i den kanonen Helge hadde støpt ved Renskoug metallstøperi, innleggsrør av stål og gods i aluminium. Hans-Christian leverte plank til kanonlavettene.

Marketenteriet hadde sitt første møte i januar 1991. Da var Camilla Sivesind invitert for å fortelle litt om bekleddning.

I februar 1991 meldte det seg et nytt medlem, nemlig Reinholdt Molin. I begynnelsen av mars dukket Karsten Wiig opp. I og med Karstens inntreden lettet det enormt for oppbyggingsfasen. Vi flyttet all byggevirksomhet til garasjen hans, og det ble holdt fire meget hyggelige dugnader hvor alle medlemmene møtte opp til snekring, maling, pussing og øl/pizzakonsumering. Dette var en meget vellykket vår, og vi hadde to kanoner med utstyr ferdig til mai 1991.

Uniformer ble sydd lokalt etter mønster som Helge hadde skaffet. I mars måned ble medlemmene innkalt til fellesmøte på Vertshuset. Foredragsholdere var Anita samt Camilla og Johannes Sivesind. Bakgrunnen var at vi ønsket å aktivisere familiene. Damene fikk diskutert marketenteriet og drakter, og de ble enige om å sette i gang så raskt som mulig. I løpet av kort tid var våre damer operative, og to vogner til marketenteriet ble anskaffet. De som var med fra starten var Anita Warberg, Grethe Bjerger, Randi Windahl med barna Kirsten, Ingri, Petter, Ragnar og Kristian.

Tidlig i startfasen meldte behovet for penger seg. Allerede i november 1990 ga Berg Sparebank 1000 kroner til Compagniet. De ni første medlemmene betalte kontingent, og en utlodning av Helges tinnsoldatmodeller skaffet 250 kroner. Dette var imidlertid for lite, og Arne Knut gjorde en kjempejobb. Han kledde seg opp i sin uniform og vandret fra butikk til butikk i Halden og samlet inn 19.000 kroner i sponsorstøtte. Dermed var driften sikret for året 1991.

Våre to første arrangement var booket inn allerede i april, og den første helgen i juni stilte vi opp for første skyting ved Smålensmarkedet på Borgarsyssel museum. Dette ga oss 2.500 kroner. En tjuvpremiere hadde riktignok noen av medlemmene hatt med en kanon da de skjøt startskuddet for Haldenmila i mai. Deretter fulgte Haldendagen hvor vi vant 1500 kroner i opptogspremiering. Juni ble belagt med Berbyspillet og juli med Carl XII spillet, samt at vi var med på Fredriksten Tattoo.

Helge hadde en stående invitasjon fra Karlsborg Storläger fra 1989 og 1990, og Hans-Christian og Helge reiste til Karlsborg høsten 1991 for å planlegge vår tilstedeværelse det påfølgende år. Dette året var vi også så heldige å ha med oss to fløytespillere og to trommeslagere utlånt fra Idd skolekorps. Høydepunktet dette året var imidlertid vår medvirkning i hyllesten til vårt kongepar under signingsferden. Vi skjøt for dem både i Rødsparken og på Gamle Svinesund.

I løpet av sommeren dukket det opp flere og flere familiemedlemmer, og følgende ble innrullert: Irene og Cecilie Bjerger, Grete, Rie og Magnus Larsen, Laila Wiig, Brita, Tormod og Camilla Meyer, Anne Britt Eng og Tove Olsen. Vi ble kjent med en masse mennesker, og ikke minst fikk vi strålende reklame gjennom aviser, både lokalt og nasjonalt, samt Dagsrevyen. Det ble dessuten laget en videofilm på Borgarsyssel, og den ble kjørt på lokal-TV hele sommeren.

Vi fikk kontakt med likesinnede grupper som Värmlands Caroliner, Dalslands Caroliner og Bohus Caroliner. Høsten 1991 fikk vi følgende nye medlemmer: Erna og Knut Ormåns, Grethe og Odd Kollegård, Turid og Kjell Halvorsen, Wenche og Sverre Olsen, Anne Karin og Kjell Ahlsrød.

Sesongen ble avsluttet med et meget hyggelig ball på Fredriksten festning i Fredrik III's hall, og vi kunne se tilbake på et år med mye glede og mange nye inntrykk.

Våre uniformer er kopier etter uniformsreglement fra tiden rundt den store nordiske krig. Skytset er 3 pounds feltkanoner på hjullavett, kopier laget i Halden etter en modell fra ca år 1700. Flintlås replicagevær med bajonett brukes som håndvåpen. Soldatene ledes av Compagniesjefen som sammen med kanonkommandørene driver den militærhistoriske aktiviteten.

Marketenteriet består av våre kvinner og barn. Disse fungerer som en forsyningsavdeling. Kvinnene har tilegnet seg kunnskap om mat og håndarbeid fra 1700 tallet. I sine tidsriktige klesplagg er de en vesentlig autentisk del av vår avdeling.

Trommer og fløyter hører sammen med faner og flagg til det som skaper et historisk sus over en militærhistorisk gruppe som FAC. Det hører med til historien av Arne-Knut Bjerger broderte foreningsmerket, et arbeid som tok 300 timer.

Internasjonale kontakter og den europeiske militærhistoriske unionen EURS (Union of the European Re-Enactment)

v/Kjell Halvorsen

Helt fra begynnelsen av var vi sterkt knyttet til Kungliga Bohus Elfsborghs Caroliner i Göteborg. Likeledes hadde vi Smålandskarolinerne som et stort forbilde.

Til Storlägeret i Karlsborg i august 1992 dro FAC med 40 personer, derav 18 mann i uniform. Her kom vi i kontakt med en delegasjon fra Europeiske Union av Militærhistoriske Grupper som siden ble til EURS etter det engelske navnet Union of European Reenactment Groups. Senere er navnet blitt endret til offisielt å hete Union der Europäischen Wehrhistorischen Gruppen, forkortet UEWHG. På engelsk er navnet Union of the European Historical Military Groups.

Når FAC ble medlem er litt uklart. Vår Compagniechef, Helge Warberg, hadde antagelig meldt foreningen inn i 1992, men dette er ikke protokollert.

Erik Warberg var i 1993 på Unionens årsmøte i Ivrea i Nord-Italia og hadde truffet Unionens første president professor David Chandler, en berømt militærhistoriker med Napoleonstiden som spesialområde. Dr. Chandler har utgitt mange bøker og underviste også ved Sandhurst Military Academie. På dette møtet hadde Erik også foreslått å legge årsmøtet for 1995 til Halden og Fredriksten festning.

I 1994 var Unionens årsmøte i Veszprem i Ungarn. Siden møtene ble dominert av tyskspråklige delegater, foreslo Helge at Kjell Halvorsen som hadde studert i Tyskland og snakket bra tysk, skulle bli med Erik Warberg ned til Veszprem for å markedsføre årsmøtet i Halden 1995. De tok sine koner med, Turid og Anett, og hadde en fin tur som også omfattet Würzburg, Budapest og Praha. På dette møtet fikk Kjell mange og gode kontakter som militærhistoriker og generalsekretær Friedrich Nachazel, journalist Hauptmann Peter Wacker fra Nürnberg og Landekommandant for Baden Württemberg, oberst Harald Neu fra Ehingen.

Senere på sommeren samme år var Kjell og Turid på ferie i Syd-Tyskland og tok kontakt med en rekke adresser Kjell hadde fått. Han ble kjent med sjefen for Historische Schützengilde Königshofens, Obmann Klaus Richter, og deltok på Landestreffen i Ehingen hvor ca 2.500 deltok i historiske uniformer og i et stort opptog som varte over 3 timer. Kjell hadde tatt med seg uniformen og representere således norsk tilstedeværelse.

I 1995 hadde FAC ansvaret for Unionens årsmøte i Halden med stor deltagelse fra land som Russland, Tyskland, Østerrike, Italia, Ungarn, Sverige, Finland og Belgia. Arrangementet ble en stor suksess takket være nitidig planlegging og godt samarbeide i en egen komite ledet av Lars Th. Larsen. Våre gjester ble innkvartert på Hærens Forvaltningsskole. FAC fikk god støtte av kommandanten, oberst Ivar Aasen, som også inviterte Unionens presidium hjem i kommandantboligen til champagne. Kjell treffer ennå ute i Europa deltagere fra den gangen som roser møtet i Halden som det mest vellykkede i Unionens historie. På dette møtet gikk Göran Mellblom fra Sverige av som visepresident med ansvar for Norden. Som ny ble Kjell Halvorsen utnevnt, og Bjørn Murud ble forbindelsesoffiser for Unionen.

Senere samme året fikk vi i Halden besøk av stormester for Fundacion del Mar Oceano fra Spania, Pascual Barberan, med stort følge. Dette var en orden fra Madrid som hadde sitt forbilde i spansk storhetstid på 14-1500-tallet. De var på vei til Gryllefjord hvor et skip fra den spanske armada en gang hadde drevet i land! På et stort anlagt møte utenfor Festningskroa hvor Halden by med ordfører Bjørn Stål også var tilstede, delte Stormester Barberan ut medaljer med rund hånd samtidig som han ville undertegne en "ikke angrepspakt" mellom Spania og Halden by!!!

Ved et senere møte som denne spanske orden hadde i Haifa i Israel, ble Kjell Halvorsen utnevnt til ordenens ambassadør i Norge.

Neste årsmøte 1996 i Unionen var lagt til Wien og Wiener Neustadt. Begeistring i FAC var stor, og det ble satt opp buss med mange deltagere, deriblant sjefen for Østfold Regiment i Fredrikstad, oberst Ove Norland med fru Bitten. Vi var innom Würzburg og Bad Mergentheim hvor vi overnattet. Her var vi gjester på en fin fest hos Klaus Richter og Historische Schützengilde Königshofen og senere hos Deutschorden Compagnie i Bad Mergentheim hvor kompanisjef Dr. Hans Georg Böhm viste oss rundt i byen og i slottet hvor Deutsche Orden hadde hatt sitt hovedsete i mange hundre år.

I Wien hadde Nachazel lagt opp til et stort program mens selve årsmøtet var lagt til en militærleir i Wiener Neustadt. Her ble det besluttet at neste års møte skulle legges til Moskva, riktignok under store protester fra vår venn professor Oleg Sokolov fra St. Petersburg som ville ha det til sin by. Ved en avstemming ble Moskva-alternativet for sterkt. På hjemveien gikk turen om Praha hvor Walther og Berit kjente en ung norsk dame som guidet oss rundt til steder vi aldri hadde funnet på egen hånd. Turen ble meget vellykket.

Til årsmøtet i Moskva 1997 ble det ikke sendt noen representant. Dertil var opplegget for usikkert. På grunn av visum og innreise måtte alle reise kollektivt fra Wien. Uklarhet om kostnadene gjorde at Kjell trakk seg.

Våre venner i Bohus Elfsborghs Karoliner påtok seg på kort varsel å arrangere årsmøtet for 1998 i Göteborg. Det ble lagt til Marinestasjonen hvor Dick Årebrink hadde gode forbindelser. Jimmie Dellbing og Dick var de ledende krefter som gjorde møtet til en stor suksess. Særlig huskes blant de utenlandske fremmøtte en imponerende oppvisning av Stridsbåt 90. Nachazel hadde lagt frem et forslag til nye statutter som ble avvist, delvis pga dårlig forarbeide, delvis for slett saksbehandling. Tydelige forskjeller i foreningskulturer mot hva vi i de nordiske land er kjent med.

Et møte med militærhistorikeren Peter Wacker fant sted i Nürnberg.

Dette året fikk vi besøk av Major Dangel med sin gruppe Priviligierte u. Bewaffnete Bürgergarde zu Maidhofen a.d. Thaya i Österrike. Kjell mottok dem på Fornebu. Samme dag var det oppvisning i Oslo og senere mottagelse i den østerrikske ambassaden. Til avslutning ville Bürgergarder gi en salutttil ære for ambassadøren ute i haven. Dessverre hadde ingen husket på å gi politiet beskjed om dette, så da det smalt ganske kraftig, ble det full utrykking av politi og alarmer som tutet i alle naboambassadene! Stor forvirring!

Dagen etterpå kom de til Halden og fikk se festningen, Svinesundbroen og Brekke sluser. Om kvelden samme dag var det besøk i Gamlebyen i Fredrikstad hvor vi var gjester hos Fredrik IV's Tambourafdeling af 1704. De hadde laget en fin fest på Kongsten Fort hvor damene stekte brød i den gamle bakerovnen.

Etter flere besøk i Wismar i 1997 var Kjell kommet i kontakt med Dr. Hoppe, direktør ved bymuseet Schabbelhaus. Han hadde da fortalt om Compagniet vårt og våre historiske interesser for tiden omkring Karl XII. Da han i 1998 skulle åpne en stor utstilling med hovedvekt på svensk herredømme i Wismar, anmodet han Kjell om å kontakte svenske og norske grupper til åpningen av denne utstillingen. Dick Årebrink ordnet med transport, og 4 norske fra FAC og 5 svensker fra Bohus Elfsborgh dro ned. Turen ble delvis betalt av museet og Dr. Hoppe. Ved denne anledning ble vi også kjent med daværende Borgermesterin Frau Dr. Schiepaniski og representanter fra Schützenverein Hanse ved Herr Heinz Röpkcke og Herr Christian Jörss. De siste ville etter å ha sett oss, starte egen militærhistorisk avdeling. Til dette fikk de god hjelp av Dick med mønster til uniformer.

En stund etter fikk Kjell brev fra Bürgermeisteramt i Wismar. Vårt besøk i fine uniformer hadde vakt oppsikt. Nå ville byen Wismar gjenta suksessen neste år med et større opplegg av svenske og dansk-norske avdelinger. Dette ble begynnelsen til årlige Schwedenfester. Da FAC og våre venner fra Fredrik IV's Tambourafdeling var der i 2006, meldte avisene om 120.000 besøkere i byen i de tre dagene festen pågikk. Herr Röpkcke fra Schützenverein Hanse besøkte oss i Halden i 1999 og var tilstede på „Kongen kommer” i Fredrikstad. De har nå startet egen militærhistorisk gruppe som vi senest var sammen med i Erfurt i 2008.

Som en erkjennelse av Kjells medvirkning til starten på alt dette, ble han i år 2008 av byen Wismar innbudt til årets Schwedenfest med gratis hotellopphold. I opplegget var også en mottagelse på Rathaus hos Fru Borgermesterin Wielcke. Dessuten en 4 timers seilas med en kogue fra Hansatiden ute i Östersjøen.

Kjell og Turid dro i mars 1998 etter innkalling fra Nachazel til Leipzig. Her møttes Nachazel, Martin Mink fra Saulgau og Werner Frick og Günther Mayer fra Stuttgart og Kjell fra Halden til overlegninger angående nytt lovverk for Unionen. Et tidligere forslag var blitt avvist i Göteborg. Det var ikke skikkelig gjennomarbeidet med mange motsigelser, og dessuten hadde forslaget fått mangelfull saksbehandling. To dagers intense forhandlinger av ikke-jurister førte dessverre ikke til noe godt resultat. I tillegg var det en god del språkproblemer med juridisk fagterminologi på tysk.

I 1999 var Unionens årsmøte lagt til Antwerpen i Belgia. Wim Matteussen var vertskap. Kjell dro med SAS fra Gardermoen med det resultat at han landet i Paris istedenfor å komme direkte til Amsterdam. I Paris ventet han utålmodig i 4 timer på fly videre og kom sent ved 23-tiden endelig til hotellet i Antwerpen. Da var de innledende møtene allerede over og gutta gått på byen. Skal aldri mer stole på SAS!

Programmet i Antwerpen var fint med tur og omvisninger til Waterloo og bryggeribesøk i Mechelen. I Antwerpen ble Abony Gabor fra Ungarn valgt til ny generalsekretær, og slik begynte noen år med stadig krangel mellom Nachazel og Gabor.

I Waterloo traff Kjell for første gang nye representanter fra Jena ved Diethelm König og hans kamerater. König og hans kone og sønn traff han noen år senere i Kristianstad i Sverige hvor han var buden til å overvære en stor mønstring av svensk artilleri. Dette var et arrangement av det nystartede RSMF. I Erfurt i 2008 traff vi igjen representanter fra Jena.

Etter i 1996 å ha blitt godt kjent med Dr. Hans Georg Böhm, kommandanten for Deutschorden-compagniet, har Kjell nesten hvert eneste år vært gjest ved DOC St. Georgsfest i Bad Mergentheim og fått mange venner der.

År 2000 var Kjell igjen i Bad Mergentheim og reiste herfra videre til årsmøtet i Unionen i Veszprem i Ungarn. 18.-21. mai. Abony Gabor var vert. Men det viste seg at det hotellet han hadde gitt oss adressen til, slett ikke eksisterte. Vi havnet til slutt langt ute på landet i et jaktlott, den første natten som eneste gjester. Det ble mye rot. En representant fra Polen ble satt av fra en buss og måtte gå ca. 5 km til fots med oppakning i mørke natten i øsende regnvær før han fant frem til hotellet. For opphold og mat betalte vi en anslått sum uten kvittering direkte i lomma til Gabor. Til Veszprem hvor generalforsamlingen skulle møte i Rådhuset, måtte vi ta drosjer. Det eneste virkelige lyspunktet var en kveld på en ekte Tzardas langt ute på landet med grillmat og ungarsk musikk og dans.

Selve generalrapporten ble bare krangel. General Amoretti fra Italia som var valgt til president, kunne ikke møte grunnet sykdom. Ungarerne med Gabor i spissen kranglet og ville forlate hele Unionen dersom Nachazel ble ny president. Etter en time med pinlig krangel ble Kjell som ”eldste tilstedeværende offiser”, han var den eneste visepresidenten tilstede, etter militær skikk og bruk nærmest pålagt å foreløpig ta vervet som president. Dette var en svært dårlig løsning. Etter å ha returnert til Norge fikk han stadige rapporter om krangel og misligheter, men så langt unna begivenhetenes sentrum var det umulig å rydde opp. Kjell måtte innkalle til ekstraordinær generalforsamling. Han ba Günther Mayer fra Stuttgart å finne et lite hotell hvor alle delegerte kunne bo sammen og hvor vi kunne ha våre uoverenstemmelser uten høye offisielle gjester. Stedet ble Benningen like ved Ludwigsburg i Baden Württemberg. Her ble Abony Gabor avkrevd skikkelig regnskap hvilket han ikke kunne gi. Han ble regelrett avsatt og dro sin vei sammen med noen få ungarske venner. Nachazel ble nå ny president slik han alltid hadde ønsket. Nachazel hadde funnet en ny generalsekretær, Jiri Sisak fra Tsjekkia. Han hadde gode kontakter til både politiske og militære myndigheter.

Neste årsmøte 2002 ble derfor lagt til et lite slott 2-3 mil syd for Praha. Her bodde vi på et slottshotell med militære vaktmannskaper. Stedet ble brukt til møter og seminarer for Nato-offiserer. Her foregikk møtene i stor fordragelighet. Til å ta over etter Nachazel som var blitt syk og svekket av kreft, ble valgt generalløytnant i det østerrikske kavalleriet, Stephan Mayer.

Komorni Hradeck, som slottet het, var et lite og intimt møtested, og kommandanten var en hyggelig kar. I kantina som heller var en praktfull sal, var det dekket med bøhmisk krystall. Bak oss sto unge ”Kelnerer” i hvite jakker og oppfylte våre ønsker. Vinglass ble etterfylt så snart de var drukket litt av. Da Turid bemerket de fine glassene ble dette notert, og et kvarter senere fikk hun en eske med 12 vinglass i gave med hilsen fra kommandanten!

I en liten have ble det den siste dagen grillet en kalv, og vi kunne drikke hva det måtte være uten ekstra utgifter. Denne gjestfriheten ble svært populær, og vi oppførte oss alle slik at også årsmøtet i 2003 med kommandantens velsignelse ble lagt til samme slott. Også dette møtet foregikk uten større turbulenser. Noen av deltagerne la til noen ekstra dager i Praha. Det gjorde også Turid og Kjell.

Krems i Østerrike var plassen for årsmøtet i 2004. En noe uryddig møtekultur ødela nok noe for effektiviteten. På programmet sto en omvisning av en gedigen utstilling av russisk malerkunst fra 1800-tallet. Et besøk som gjester hos 3. Panzergrenadier Brigade var storveis med full bevertning og alle rettigheter.

Et pavebesøk på valfartstedet Maria Zell tok mye av tiden. 4 timer opp i fjellene på en skranglete smalsporbane. Nå kom ikke Pave Johannes grunnet sykdom, men det hele ble en stor opplevelse. 8 militærbiskoper fra Mellomeuropa, en avdeling ungarske hussarer hadde ridd helt fra Ungarn, et stort opptog gjennom smale gater. Vi sto espalier på kirketrappen da erkebiskopen tok imot gjestene. 8 nasjonalhymner ble spilt, og kirkeklokker dundret og overdøvet alle talene. I den stappfulle valfartskirken hadde vi fra Unionen heldigvis fått tilviste plasser. Så var Mittel-Europäische Katolikentagung over for denne gangen.

Noen år senere fikk Unionen en henstilling i brev form fra den pavelige Kurie i Roma. Vår tilstedeværelse i Maria Zell hadde vakt oppsikt. Kunne Unionen ved pave Benedickts besøk stille uniformerte vaktmannskaper? Unionen stilte 340 mann, hovedsakelig fra Østerrike og Syd-Tyskland, som alle ble sikkerhetsklarerte.

Til Unionens årsmøter i Alessandra ved Piemonte i Italia i 2005 kunne Kjell dessverre ikke dra og heller ikke til 2006 års møte i Poznan i Polen kom han.

Men i 2007 var møtet lagt til Villingen i Schwarzwald. Det ble et flott møte. Som vanlig var Turid med. Denne gangen hadde vi følge med Torbjørn og Gerd Østby. Mens vi som vanlig dro med bil fra Norge, kom de med fly til Hahn, leide bil og kom etter.

Major Riegger som har en av Tysklands største og beste militærhistoriske avdelinger med kavalleri, artilleri, fotfolk, musikk og marketenteri, stiller 280 mann i uniform! Alt meget vel regissert med busstur opp i Schwarzwald til Donaus kilder med ekte røkt skinke og hjemmeprodusert kirsch og schwetskenwasser. Det var mottagelse i rådhuset. Zapfenstreich på rådhusplassen og gudstjeneste i kirken.

Endelig fikk vi vedtatt nye statutter for Unionen. Disse var blitt gjennomarbeidet i årevis av en liten gruppe med Martin Mink i spissen, gjennomlest av jurister og godtatt av EU-myndigheter. Nye grupper ble også innvotert i Unionen. Et godt møte.

Etter generalforsamlingen dro Torbjørn og Gerd Østby og Turid og Kjell med hver sin bil til Bodensjøen, overnattet i Meersburg og besøkte den lille idylliske turistbyen Lindau. Vi besøkte også Mikael og Claudia Holzhaus i Ravensburg. Han er kommandant for Bürgergarde der Stadt Ravensburg. Han var også sjef for brannvesenet i byen og viste oss rundt i en imponerende samling av brann- og utrykningsbiler. Etter en omvisning i byen ble vi buden på kaffe i deres hjem på brannstasjonen.

Det var Mikael som senere samme år 2007 ved en vådeskuddsulykke i Potsdam med en ladestokk ble skutt gjennom hånden, magen og gjennom nyren og ut i ryggen. Lenge svevet han mellom liv og død. Det var en glede å se ham lede sin avdeling i Erfurt i 2008, men han har fremdeles varige men og mye vondt.

Til å forberede årsmøtene har den nye presidenten, Generalmajor Helmut Eberl innkalt presidiet i Unionen til Arbeitstagungen. Også den forrige presidenten, Stephan Mayer, innkalte til slike arbeidsmøter.

En gang i 2005 ble det holdt et arbeidsmøte hvor viktige saker om ny besettelse av embeter og vanskelige arbeidsforhold med ungarerne ble tatt opp. Kjell dro da til Wien, og møtet ble holdt i en militærforlegning utenfor byen. I den forbindelse deltok han også på en stor mønstring til minne om Østerrikes største feltmarsjall Radetzky på Heldenberg utenfor Wien. Her ble Turid og han også høytidelig innbudt til en mottagelse hos Stormesteren for den suverene Malteserordenen på et slott like i nærheten. På dette slottet har Unionen av Malteserordenen fått kontor og arkivlokaler til en meget billig penge. I Wien ble vi også budne til 85 års feiringen til Sir Adi Ribisel. En virkelig gentleman.

President Eberl innkalte også til arbeidsmøte i militærleiren Schwarzenberger utenfor Salzburg våren 2006. Turid og Kjell tok fly til Salzburg og var noen dager der før møtene begynte. Offisersforlegningen var av meget høy standard og kantina og baren på et behagelig lavt prisnivå. Unionens embetsmenn fra hele Europa møtte frem og hadde nyttige samtaler og fattet viktige beslutninger.

Før jul 2007 var det et nytt arbeidsmøte på et militært feriehem i fjellene syd for Mittersill i Østerrike. Nå kjørte Turid og Kjell med bil hele veien ned, forbi St. Johan og Kitzbühl, over fjellpass og sne. Ved dette møtet kom også generalsekretær Christian Weibull fra RSMF og en kamerat av ham fra marinestasjonen Karlskrona. På dette møtet var forberedelsene til Fürstenkongressen i Erfurt hovedtema. Unionen hadde av bystyret i Erfurt fått i oppdrag å organisere militærhistorisk tilstedeværelse under festdagene. På grunn av den alvorlige ulykken med Mikael i Potsdam ble også sikkerhetsproblemer og forskrifter og eventuelle forsikringer og ansvar grundig behandlet.

På våren 2008 ble det innkalt til nytt arbeidsmøte i Reichenau i Østerrike, men Kjell dro ikke på grunn av sin 75-års dag.

At Unionen hadde fått ansvaret for militærhistorisk tilstedeværelse ved Fürstenkongress i Erfurt, satte store krav til organisatorisk kapasitet, og noen feilskjær ble det nok hos overbelastede personer. Unionen skulle samtidig holde sitt årsmøte for 2008 og fikk bruke den praktfulle Rådhusalen til dette.

Torbjørn og Gerd ville etter de fine opplevelsene i Villingen gjerne være med til Erfurt. Så ville broren Trond og Jorun også være med. Disse ble påmeldt innenfor fristen. Men plutselig ville flere være med. FAC avsto å gjøre dette til en foreningsreise, Hver måtte selv betale reise og opphold uten støtte og tilskudd. Det ble tilslutt 22 personer påmeldt. 21 reiste ettersom Hans Georg var blitt syk. Trond, Hans-Christian og Per Lunde sto for alle forberedelsene, mens Kjell hadde kontaktene med Unionen. Det ble en opplevelsrik tur. Første overnatting i Oldenburg. Neste i Quedlinburg.

Til møtet i Erfurt hadde generalinspektøren for det tyske forsvaret, general Wolfgang Schneiderhahn tilsagt sitt nærvær. Dette ble fra Unionens side oppfattet som en uoffisiell anerkjennelse av vårt arbeide for historiske tradisjoner, og at vårt arbeide er rent uten politisk grums hverken fra høyre eller venstre. Ved åpningen av årsmøtet var general Schneiderhahn og generaler fra Bulgaria og Hviterussland til stede. Schneiderhahn ble tildelt Unionens høyeste utmerkelse til takk. Per Windahl og Hans Georg Olsen ble tildelt Unionens fortjenestemedalje.

Selve årsmøtet ble dessverre til dels ødelagt av protester mot gal og mangelfull innkalling. Presidenten og Martin Mink ville behandle endringer og tilføyelser til de statuttene som ble vedtatt for 1 år siden. Dette ble avvist av flertallet.

Et av høydepunktene under oppholdet i Erfurt var da vi sto oppstilt foran Rådhuset og paraden med "Keiser Napoleon" og "Tsar Alexander I." kom ridende forbi. De stanset hestene foran oss og hilste mens vi sto i stram giv akt.

Bad Mergentheim

Etter FAC's første besøk i Bad Mergentheim i 1996 har Kjell sammen med Turid vært gjest ved Deutschorden Compagniet og St. Georgsfesten i april nesten hvert eneste år.

I 2003 var Hans-Christian Meyer og Gunnar Eng med og i 2007 var HCM og Brita og Olav Wold og Eva med. Da ble Hans-Christian og Olav tildelt Unionens fortjenestemedalje.

Turid og Kjell har fått mange gode venner der nede. Det resulterte i et besøk hos oss i Halden i august 2005. I tillegg til Stadthauptmann Karl Zeller og fru Marlene og H.G. Böhm med fru Erika var som reiseleder Heissig med frue og sønn. Fra Schützengilde Königshofen kom også en liten delegasjon, noen av dem hadde vært hos oss på Unionens møte i 1995. Unionens Geschäftführende Vize-Präsident Günther Mayer med fru Charlotte og Jerg Werner, alle fra Stuttgart, var også med. Full buss, 44 personer. Det var mottagelse med ordfører Per Kristian Dahl i Rådhuset, guiding i festningen med salutt fra FAC, fest på Overberget, utflukt med veteranskipet Fredrikshald i norsk skjærgård, besøk til Tall Ships Race i Fredrikstad og en tur med omvisning i Oslo. Kjell fulgte tyskerne på hjemreisen til Vitlyke og viste dem til slutt fiskelandsbyen Smøgen.

Dessverre har ikke FAC til tross for en stående innbydelse dratt på gjensitt.

Ungarn

I 2003 fikk Kjell en innbydelse fra Det ungarske Hussarforbundet og Ungarsk Forsvarsdepartement til 1000-års feiringen av kroningen av Kong Stephan i Budapest. Kjell kunne ta med tre ekstra deltagere fra Norge. Ungarsk forsvarsdepartement ville betale reise og opphold for alle. Betingelsen var at Kjell på et seminar ville fortelle om militærhistoriske virksomheter i Norge. De som reiste var Eivind Stai, Hans-Christian Meyer og Kjell Gulvik. Etter en lang reise med to overnattinger, i Neuruppin ved Berlin og Hustepuce i Tsjekia, ankom vi tirsdag 19. august til Budapest. Her var vi gjester ved en stor mottagelse i Forsvarsdepartementet, hvor vi også ble tildelt to tolker som fulgte oss i to dager. Om kvelden var det på Heldenplatz en stor forestilling med taler, dans og et kjempekor.

Onsdag var St. Stephansdag med oppstilling foran Parlamentet, Kjell fikk tilvist plass på ærestribunen sammen med militærattasjeer og diplomater. De andre sto oppstilt med norsk flagg og FAC's banner. En kjempeflott militæroppvisning med hussarer, uniformskavalkade med drakter helt tilbake til Kong Stephan 1003. Stephanskronen ble høytidelig båret frem.

Det var brennhett disse dagene. Etter oppvisningen var det parade gjennom byen og opp til festningen. Kjell fikk heldigvis busstransport med air condition mens de andre måtte marsjere. Resultatet var at Eivind fikk digre vannblemmer og gnagsår. Eivind bar sine dekorasjoner, og plutselig ble en tysker som selv hadde "Das deutsche Verdienstkreutz" oppmerksom på Eivinds krasjan. "Jeg visste ikke at dette også fantes som bryststjerne" sa han. Da han fikk høre at Eivind hadde fått medaljen av Bundespresident Weissegger selv, slo han helene sammen og utbrøt full av beundring: "Aller Achtung !"

Om kvelden opplevde de på orkesterplass det flotteste fyrverkeri som tenkes kan.

Störnstein

I 2004 var det Landestreffen for Bayerns militærhistoriske grupper i Störnstein. Foruten Kjell og Turid dro også en gruppe fra FAC med en minibuss. Arrangører var Historische Hochfürstliche Lobkowitz'sche Grenadiergarde der Gefürsteten Grafschaft zu Sternstein. Kjell hadde kjent major der Landwehr Jürgen Völkl i mange år, og han var nå stellv. Landeskommandant der Historischen Bürger- und Landwehren in Bayern. FAC var derfor invitert hit. På en liten plass knapt større enn Tistedalen ble det velorganiserte og morsomme festdager. Fahnenweihe, oppvisninger, opptog og Zapfenstreich pluss et romslig øltelt. Her møtte vi også Prins Wolfgang av Bayern som nettopp hadde vært i Norge på fest hos Stein Erik Hagen og Mille.

Stuttgart

I tillegg til alle disse har Kjell en rekke ganger vært innbudt til "Stadtgarde zu Pferd, Stuttgart" blant annet til 350 års jubileum med store og fine rideoppvisninger. Rittmeister Werner Frick og fru Cathrin har Kjell kjent i mange år.

Riksförbundet Sveriges Militärkulturhistoriska Föreningar, RSMF

Etter at RSMF ble stiftet, mistet svenskene interessen for EURS. Likevel ønsket de en viss uforpliktende kontakt. Dette gjaldt både mellom de skandinaviske land men også til Europa og til Unionen. Til Europa gikk forbindelsen gjennom svensk DU, Kulturdepartementet, forsvar og reiseliv. Et ledd i dette var da vi i FAC sammen med Göran Backmann og Norrbotten Regimente var i Stockholm.

Men i tillegg til dette ble Kjell innbudt til flere av RSMF's årsmøter. Kjell ble buden som observatør til Kristianstad og oppvisningen av det svenskene kan stille av hesteanspent artilleri. Han har vært to ganger på årsmøter i Göteborg, en av disse gangene var også HCM og oberstlt. Magne Rannestad med som observatører med hensikt å gjøre svenskene kjent med norsk militærhistorie og særlig Fredriksten festning. Kjell og HCM har også vært på RSMF's årsmøter i Karlsborg og Nyköping og Kjell har fått innbydelser til en rekke andre samlinger som han dessverre ikke kunne dra til. Blant annet til Östersund hvor Mikael Andersson holder til.

Kjell hadde fått i oppdrag av president Eberl å søke kontakt med RSMF, og disse møtene ble et ledd i dette. Hensikten er å gjøre de forskjellige arbeidsmåter kjent for hverandre.

Som et ledd i dette ble det sommeren 2006 et møte i Malmö med formann for RSMF, Kent Kvist, generalsekretær Christian Weibull, president for EURS Helmut Eberl, Geschäftsführende Vizepresident Günter Mayer og Kjell Halvorsen. Samtalene ble klargjørende. RSMF ville ikke motsette seg at svenske grupper på eget initiativ melde seg inn i Unionen.

Som en følge av dette møtte Christian Weibull til et arbeidsmøte i Mittersill i november 2006.

Göran Mellblom er nå utnevnt til svensk forbindelsesoffiser for Unionen.

Store arrangement og reiser gjennom årene

1991

Halden	mai	Startskudd for Haldenmila (Tormod D. Meyer og Erik Warberg)
Sarpsborg	2/6	Smålensmarkedet på Borgarsyssel museum
<p>Følgende scenebilde ble brukt: Infanterivaktene stenger av med tau og påler mellom kanonbetjening og marketenteri. Infanterivakt stiller seg på hver side av tauet. En kanonmann bryter ut fra hvilestilling ved kanonen og går mot marketenterikjerra for å kjøpe brennevin. Stoppes av infanterivakten og kalles bryskt tilbake til kanonen. Deretter kanondrill med 3 skudd på hver kanon. Ordre: "Gjør eder færdig til ladning". Skyting opphører ved ordre "Hold inde med ladningen". Trommevirvel og ordre "Giv akt! Ladetøi og attelage på sitt sted".</p>		
Halden	8/6	Haldendagen - Saluttering i Parken og på torget. Fikk premie for utvist kreativitet
Berby	14-15-16/6	Berbyspillet for første gang – Karl XII's siste felttog, med tekst av Ivar Kivedahl og musikk av Arne Nygaard
<p>I skuespillet møter vi folket på husmannsplassene tilhørende Berby. Utarmet av krigen mellom Sverige og Danmark/Norge går de på andre året og venter på et nytt angrep fra Karl XII. "Hjeltekungen" var der i 1716 og etterlot seg en bygd i ruiner. Stadige trefninger mellom dansk/norske og svenske soldater gjør livet uutholdelig for bøndene og husmennene. De må flykte fra gårdene før såkornet er i jorda, krøtter og annet husdyr blir beslaglagt og sendt til festningen i tilfelle langvarig beleiring. Ryktene går om at Kong Karl er på vei, frykt og redsel sprer seg, og man mistenker selv sine nærmeste for angiveri og spionasje. Slekt og venner har de på begge sider av grensen, så hvem skal folket krige mot? Det er dette folkets historie spillet handler om, den uoffisielle historien om armod og nød, om kjærlighet og slektskapsbånd på tvers av grensene – som en skillingsvise – med latter og gråt side om side. Skuespillet skildrer tilstanden sommeren og høsten 1718, da over 90 gårder i Idd og Enningdalen ble brent eller rasert. Kun krigerkongens død kan skape forsoning og håp for grenseboerne. Og kongen dør.</p>		
Halden/Svinesund	29/6	Signingsferden Salutt på Rød herregård og salutt for Kongeskipet ved det gamle fergeleiet på Svinesund
<p>Til dette besøket var vi engasjert to steder. Først skulle vi stille opp ved og skyte med de to gamle saluttkanonene i Rødsparken, deretter skulle vi saluttere med våre egne kanoner fra gamle Svinesund. Problemet var tiden og avstanden samt trafikken på veien fra Halden til Svinesund. Med det samme skuddene fra kanonene i Rødsparken var avfyrt, sprang vi opp i ventende drosjer, og lensmannsbilen kjørte foran med blålys til Svinesund. Der hadde damene trukket frem kanonene så de var klare for skyting. Like etter at vi hadde stilt opp, kom Kongeskipet og eskorten. Det smalt bra, og avisparet regnet over skipet. I boken som ble utgitt om Signingsferden, er også FAC's soldater avbildet.</p>		
Fredriksten	30/6	Festningens dag – Åpning av Verdensfestivalen for amatørteater
<p>I HA sto følgende: Fredriksten Artillerie Compagnie er blitt Haldens nye severdighet. De satte en ekstra spiss på Festningens dag ved å være til stede hele dagen. I fargesprakende uniformer og kvinnenenes og barnas hverdagsklær anno 1716 ble de lagt merke til. Og da de på ettermidagen marsjerte fra indre festning og inn på Place d'Armes med vaiende fane, taktfaste trommer og syngende fløyter for så å framføre sin veldrillede kanoneksersis, ble det et høydepunkt.</p> <p>Artilleriecompagniet markedsførte Haldens historie på førsteklasses vis. Ikke minst med tanke på at Festningens dag i år hadde et mer internasjonalt preg enn noensinne. Gjester fra mange himmelstrøk var til stede.</p>		
Halden	8/7	Åpning av Søndre Sjøbod på Lekterbrygga. Den ærverdige sjøboden fra 1826 ble åpnet som kysthistorisk museum

Fredriksten	27-28/7	Skuespillet Karl XII i Fredrikshald, skrevet av Frank Kiel Jacobsen
Stykket handler om de dramatiske hendelser i 1716 da svenskene ble drevet ut ved at haldenserne satte fyr på byen, samt dramatikken i 1718 da Karl XII ble skutt. Også dagliglivet blir skildret, gravingen av skyttergraver, og hvordan beleiringen av festningen opplevdes – og ikke minst møtet mellom svenskekongen og Maria Colbjørns-datter. Det var et fargerikt skuespill med uniformer, faner, skyting, hester, brennende fakler og kanonsmell.		
Fredriksten	1/8	Musikk- og kulturuka: Fredriksten Tattoo
Sekkepipeekspertene The Pipes and Drums of the first Royal Engineers fra Sverige hadde en flott oppvisning, likeledes Forsvarets Distriktskorps Østlandet og Trøndelag samt Forsvarets Hundeskole som hadde dressuroppvisning og publikumsunderholdning med blant annet fanging av en veskenapper. HM Kongens Gardes drill- og musikkorps og FAC gjorde sitt til at publikum var imponert.		
Karlsborg, Sverige	17-18/8	Storläger. Rekognosering, Helge og Hans-Christian
Fredriksten	30/11	Årsfest i Fredrik III's hall
Arne Nygårds trio spilte barokkmusikk mens Nina Bjerge og Henrik D. Meyer passet baren. Toastmaster var Hans-Christian Meyer, Christian D. Meyer holdt tale for damene, og Laila Wiig hadde herrenes tale. Mange gjester fra inn- og utland fikk anledning til å lære å danse "Allemagne".		
Fredrikstad	7/12	St. Barbarafeiring i Det Grundmurede Provianthus. Vi salutterte for befalsskolen og rekruttskolen i AR1.

1992

Fredriksten	29/2	Tordenskjolds Soldater besøkte oss og viste filmen om Dynekilslaget i Stavern. Dette resulterte i at vi ble invitert til Staaverndagene senere på sommeren.
Fredriksten	Mars	Mottagelse for Institutt for Energiteknikk i forbindelse med seminar for deltakere fra oljeindustrien.
IFE's egen beskrivelse av arrangementet: Et uforglemmelig minne var middagen på Fredriksten festning hvor deltagerne ble mottatt med saluttt av Fredriksten Artillerie Compagnie og guiding av kaptein Bjørn Hansen. FAC hadde en slags premiere på et festningsspill som skildret dagliglivet på festningen på 1700-tallet og hvor en fornem delegasjon ble mottatt av kammandantskapet. Skiltvakter gjorde honnør for gjestene i hver port. Hester dro kanoner og marsjerende soldater med levende fakler ledet de ca. 70 gjestene gjennom festningen. De "Tordenskjoldske" soldatene var alltid på plass når gjestene kom frem til et nytt sted, hvor kaptein Hansen fortalte om severdighetene på festningen på sin sjarmerende måte. I tillegg var vi heldige og hadde en stjerneklar himmel over oss!		
Gøteborg	April	Rekognoseringstur i forbindelse med Slaget om Nya Elfsborg festning i august.
Halden	13/5	Medlemsmøte i Olsens bakeri med utlevering av musketter til soldatene. Enkelte oppførte seg som barn da de fikk dette "leketøy" mellom hendene.
Fredriksten	19/5	Nordisk besøk på Forsvarets forvaltningsskole. Vi stilte med leir og fullt mannskap samt to kanoner.
Overberget/ Fredriksten	22-24/5	Reklamefilm for Tordenskjold-øl samt en film om militæreffekter for Cato Ringstad. Marketenteriet hadde bål og det som hører til.
Hørnan, Wärmland	29-31/5	Samling på Meyers torp
Det var trening i å sette opp telt, ringdans, grilling og sosialt samvær. Dessuten hadde vi besøk av Ayo fra Borg videregående skole som designet kjoler for damene og informerte om antrekk på den tiden.		

Sarpsborg	31/5	Smålensmarkedet på Borgarsyssel museum
Oslo	11/6	Reklame for Musikk- og Kulturuken på Fredriksten, sammen med FDMKØ
<p>Fire damer og seks soldater dro til Oslo med kanon. Etter arrangementet og salutten på Egertorget ble kanonen dratt opp Karl Johan og videre til Aker Brygge hvor den ble behørig parkert. 14 pils og fire poser reker ble <i>ikke</i> godkjent som diett for turen.</p>		
Idd kirke	14/6	1700-talls gudstjeneste i Idd kirke med påfølgende skyting fra kirkeplassen
<p>Soldatene fra FAC satt på stoler i koret. Gudstjenesten var uten musikk. Degnen, spilt av Leif Ryan, passet på at menighet og soldater holdt seg våkne. Han gikk omkring med stokken sin og dyttet til dem som var i ferd med å sovne. Mønstring og drill på kirkebakken.</p>		
Berby	19-21/6	Berbyspillet – Karl XII's siste felttog
<p>Leiren ble fornyet med nytt telt og skansekurver dette året. Ukebladet Familien fulgte oss under hele tiden på Berby noe som resulterte i en fin artikkel.</p>		
Stavern	3-6/7	Staverndagene – Arrangert av Tordenskiolds Soldater
<p>Opptog gjennom byen og Slaget i Dynekilen 1716. Fem seilskuter kom inn redan og landsatte Tordenskiolds soldater, en herlig gjeng med tresverd som lekte krig bak gamle fiskekasser.</p>		
Gøteborg	31/7-2/8	Slaget om Nya Elfsborg festning
<p>Vi dro med svensk buss fra Svinesund mot Gøteborg og Nya Elfsborg festning, ble så fraktet ut til øya med "Svenska flåttan" og installert i kommandantboligen der. Leir ble etablert, mens noen fikk satt kanonene på plass på Aspholmen, der Tordenskiold selv hadde sine kanoner under kampene i 1719. Overnattingsplassene besto av madrasser på gulvet med lite plass mellom hver, og det ble relativt dårlig med søvn. Lørdag morgen var det oppstilling før et par stykker dro med bil til Öckerö for å bli med seilskutene og angripe Elfsborg. Kanonbåter rodde styrker i land på Aspholmene. Krigen gikk som den skulle både lørdag og søndag. Lørdag kveld var det fest på festningen.</p> <p>Historien bak festningen og slaget: Omkring 1650 begynte byggingen av Nya Elfsborg festning på Kyrkholmen i Göta Älvs munning. Arbeidet pågikk i flere tiår, og under den store nordiske krig i begynnelsen av 1700-tallet kom festningen til å spille en nøkkelrolle. Tidlig en morgen i juli 1719 gikk den dansk-norske flåten under befal av admiral Peter Tordenskiold til angrep på Gøteborg. Byen ble forsvart fra Nya Elfsborg under et fire dager langt slag. Til tross for store skader på festningen og tap av mange liv, ble den danske skvadronen tvunget til å trekke seg tilbake. I garnisonskirkens vegg finnes fortsatt en kanonkule fra dette angrepet. I 1869 opphørte festningen som militært forsvarsanlegg.</p>		
Fredriksten	4/8	Fredriksten Tattoo og slag mot Elfsborg Caroliner. The Pipes and Drums of the first Royal Engineers og HM Kongens Gardes Drillkontingent. Knut Buen spilte hardingfele i militær stil.
<p>Slagscenen mellom FAC og Elfsborg Caroliner var som følger: Tre kanoner er oppstilt under vollen på Place d'Armes og en mann holder vakt. Masse skyting og bråk høres fra byen på motsatt side. Plutselig strømmer det inn fra porten alle våre kvinner, barn og kjerrer. Det lages masse leven. Bak disse kommer to soldater bevæpnet med musketter, og de skyter mot det svenske infanteriet som rykker fram i slagorden, med tromme og fane og piker. Artillerigruppen stormer fram til kanonene og starter kanonvis ildgivning mot svenskene. Skudd som på forhånd er lagt ned i bakken, utløses som anslag av kanonene foran svenskene. Resten av gruppen stiller opp med musketter mot Carolinerne. Det kommanderes "Hold linjene", og vi står som forsvarere i linjeformasjon. Svenskene avfyrrer en runde med muskettild, tar deretter ladning og avfyrrer ett skudd til. Vi svarer med kanonvis ild og muskettild. Svenskene kommanderer "pike og varja", "marsj fremad" og stormer i slagorden våre linjer. Ved et bestemt punkt blåses det et hornsignal, og vi fryser.</p>		
Fredriksten	7/8	Levende festning – Musikk- og kulturuke
<p>Her deltok vi med leir i indre festning. Vi bakte brød i den gamle ovnen og kokte suppe o.a på bål.</p>		

Karlsborg	14-17/8	Storläger i forbindelse med Fästningsdagarna, slag mot Bohus Elfsborg Caroliner
<p>Også denne gangen reiste vi med buss og ankom Karlsborg om kvelden. Vi ble innkvartert i festningen, som forøvrig var 470 meter lang og inneholdt både kirke, museum og kontorer. Det ryktes at den var så lang at enkelte hadde problemer med å finne veien ut igjen etter egne rekognoseringer. Her fikk vi overnatte i en stor sovesal med køyesenger og papirlaken. Papiret knakte ganske så bra etter hvert som laknene sprakk, og det gjorde de jo ganske fort. Lørdag var det drill og skyting, deretter storming av festningen med 4 kanoner og musketter. På ballet om kvelden var det 300 gjester med representanter fra både Italia, Østerrike, Tyskland, Tsjekkoslovakia og England. Oberst Ove Norland var offisiell norsk utsending med Hans-Christian Meyer som adjutant.</p>		
Sarpsborg	14/9	Omvisning på Borgarsyssel museum ved Sven G. Eliassen. Alle stilte i tidsriktig antrekk.
Fredriksten	26/9	Schneiderkanonen tilbake til Huth etter 87 års fravær.
<p>Ved hjelp av Helikopterservice sitt kjempehelikopter Boeing 234 LR, ble 15 tonn deler løftet inn på Østre kurtine. Dette ble markert med seks skudd fordelt på 2 kanoner. Denne kanonen ble demontert som en del av avtalen med Sverige i forbindelse med unionsoppløsningen. VG og NTB fulgte hendelsen, og det ble fin omtale med bilde av de mest PR-glade gutta i foreningen.</p>		
Fredriksten	28/9	Kommandantskifte fra oberst Nagell til oberst Aasen.
FAC stilte opp for oberstene og skjøt salutt.		
Sarpsborg	4/10	Omvisning på Borgarsyssel museum av Sven Eliassen med orientering om folkeliv, kunst og dagligdagse ting på 1700 tallet, likeledes drakter, byggeskikk og matvaner.
Fredriksten	28/11	Årsfest i Fredrik III's hall
<p>Tilstelningen bar preg av 2 årsfeiring for FAC, markering av Carl XII's fall i 1718 og hyllest til festningens forsvarere. På programmet sto historisk minnehøytidelighet, salutt, utveksling av historiske erfaringer og barokkmusikk til taffelet med påfølgende dans.</p>		

1993

København	19-21/3	Studietur til Tøyhusmuseet. 8 personer deltok
Ivrea, Nord Italia		Årsmøte i Union of the European Re-Enactment Societies (EURS), Erik Warberg deltok
Fredriksten	19/5	Åpning av Festningsmuseet, Krigshistorisk utstilling. Schneiderkanonen tatt i bruk
<p>Ca. 100 gjester fikk oppleve en flott åpning i det flotte sommerværet, selv om det blåste ganske friskt under omvisningen og ildgivningen fra Schneiderkanonen på Prins Christians bastion. Fredriksten Artillerie Compagnie lagde en flott ramme om åpningsseremonien i Fredrik III's hall, hvor den svenske soldaten Karl Andersson Frisk i Dag Sæthers skikkelse tok ordet etter musikk fra en kvartett bestående av musikere fra Divisjonsmusikken. Kommandant Ivar Aasen kom inn på at åpningen av museet og en ferdig montert kanon dokumenterer viktige historiske begivenheter på Fredriksten. Et fremtidig prosjekt er å gjøre en hemmelig gang mellom museet og kanonen tilgjengelig for publikum. Fylkesmann Erling Norvik stor for selve åpningen.</p> <p>Fenrik Lunde fra Rakkestad ga en fyldig historie om Schneiderkanonen på 48 tonn. Det hele begynte i slutten av 1890-årene da situasjonen tilspisset seg mellom Norge og Sverige. Det norske forsvaret var dårlig og trengte opprustning. Det førte til at fire Schneider-kanoner ble plassert på Fredriksten og to på Hjelmkollen. Kanonene kostet 52.000 kroner i 1902. De franske kanonene hadde underjordisk adkomst, betjening på åtte mann, teleskopsikte og granater av kaliber 120 mm. Granatene veide opp mot 20 kilo, og de ble skutt med en fart av 783 meter i sekundet. Det ga en rekkevidde på 14.000 meter. Etter forliket i Karlstad i 1905 ble det opprettet en våpenløs sone på begge sider av grensen, og kanonene måtte flyttes. Fire av kanonene endte til slutt på sørvestlandet, hvor dagens Schneiderkanon på Prins Christians bastion ble oppsøret av tidligere kommandant Olav Risøen Nagell.</p>		

Halden	5/6	Haldendagen, skyting fra brygga med to kanoner
Halden, Teatret	8/6	Tildeling av Halden Sparebanks Ærespris
Vi fikk prisen for fortjenstfull innsats for og markedsføring av Halden året 1992. Prisen var på 25.000 kroner. FAC takket med en danseoppvisning på scenen til musikk av Walther Hanser.		
Fredriksten	juni	Filminnspilling for Norge Rundt. Resultatet ble vist 3. september 1993, mens deler av programmet ble brukt flere ganger.
Idd	12/6	1700-talls gudstjeneste i Idd kirke med påfølgende skyting fra kirkeplassen
Berby	18-20/6	Berbyspillet – Karl XII's siste felttog
Fredriksten	30/6	Fredriksten Tattoo, festningsdagene. Deltagelse fra Bohus Elfsborg Karoliner
Stavern	2-4/7	Staverndagene – Slaget i Dynekilen 1716. Arrangert av Tordenskiolds Soldater
Strømstad	7/8	Slaget om Strømstad i 1717. Strømstad 325 år. Motstander var Bohus Elfsborgs Caroliner som forsvarte byen fra Laholmen mens FAC angrep fra sjøsiden ombord i båt.
Stockholm	8-16/8	Military Tattoo til hest i K1 kaserngård.
<p>Vi kjørte med AR2 buss fra Halden og ankom Stockholm etter køkjøring pga JAS styrt over byen. Vi bodde på Karlberg slott som er krigsskole i dag, men hvor Karl XII bodde i sin tid.</p> <p>Leder for arrangementet var oberstløytnant Braunstein. Vi hadde opptreden sammen med Smålands Karoliner, 3 forestillinger med tilsammen 11.000 tilskuere. Sortpussede hover på hestene. Som en gedigen avslutning på forestillingen, marsjerte alle deltagerne inn, publikum ble bedt om å reise seg, og nasjonalsangen ble sunget etterfulgt av Marcia Carolus Rex. Flaggene ble firt, Armens Stora Tapto spilt og til slutt kavalleriets rosignal.</p> <p>Videre deltok vi på parade gjennom byen og oppstilling ved Stockholm slott under vaktskiftet. Besøk på Rustkammaren og Vasamuseet. Vattenfestival, Skansen. Båttur på Mälaren, visitt i kongens park med servering av vin og kylling, omvisning på Drottningholm slott og teater. Bellmannkonsert i slottskapellet.</p>		
Fredrikstad, Gamlebyen	19/9	Åpning av Den norske Kulturminnedagen av Dronning Sonja
Fredriksten	13/11	Årsfest i Fredrik III's hall
Kristiansand	3-4/12	St. Barbarafeiring, saluttering med de gamle kanonene på Christianholms festning. Salutt i forbindelse med at OL's fakkelstafett ankommer byen
Fredrikstad	4/12	St. Barbarafeiring i Det Grunnmurede Provianthus
Kråkerøy	11/12	Historisk spill om Kåkerøy. Kommunen markerte sitt 85. og siste år. Salutt ble avfyrt med muskett innendørs!

1994

Fredriksten/Halden	1/ 2	OL's fakkelstafett, salutt fra festningen
Horten	mars	Omvisning v/Steinar Sandvold på Marinemuseet
Veszprem, Ungarn	april	Årsmøte EURS. Deltagelse av Turid og Kjell Halvorsen, Erik og Anett Warberg
Halden	30/ 4	Innvielse av Torggata som gågate

København	12-15/5	Studietur – Bodde på Jørgensens hotell som var en opplevelse i seg selv – med negativt fortegn! Besøk på Tøyhusmuseet, lunsj på Det gamle Apotek og tur til Tivoli. Omvisning Fredriksborg slottsmuseum.
Halden	28/5	Haldendagen Leir i Busterudparken og krigsscene med kanonskyting på begge sider av Tista.
Gøteborg	3-5/6	275-års jubileum for Slaget om Elfsborgh festning. Her deltok også Søndenfjeldske Musketerkorps, og Elisabeth Løwengreen var med fra NRK Østfold.
Elverum	10-11/6	Forsvarets dag på Christianfjeld festning. Overnattet på Terningmoen. Omvisning på Kongsvinger festning på hjemturen.
Berby	17-19/6	Berbyspillet – Karl XII's siste felttog
Torpedal	26/7	Innvielse av Veggesdal skanse med trommer, hest og kanon gjennom skogen
Stavern	1-3/7	Staverndagene – Slaget i Dynekilen 1716 Arrangert av Tordenskiolds Soldater
Oslo	2/8	Østfolddag på Norsk Folkemuseum
Fredriksten	5-6/8	Operamusikalen Tordenskjold
<p>Tordenskjold er i utgangspunktet en dramatisert kantate, dvs. et syngespill. Stykket er komponert av Kjell Marcussen og forfattet av Kjell Sørensen. Det er basert på en del av de viktigste begivenheter i Peter Wessel Tordenskiolds korte liv. Opphavsmennene har satt seg fore å gjengi og fornye historiene om Tordenskiold i ord og toner, fra barndommen til hans død i duell, 30 år gammel. Handlingen gjenspeiler samtidig folkets undertrykkelse i disse harde tider og Tordenskiolds ulykkelige forelskelse, frøken Julie, som ivaretar andre verdier enn de som er knyttet til makt og erindringer. Kantaten i sin opprinnelige form hadde urpremiere på Ringve Museum i Trondheim under en jubileumsfeiring av Tordenskiold i 1990. Her var FAC ansvarlig for saluttering og bombenedslag. Det tok fyr i seilet på den Hvite Ørn.</p>		
Fredriksten	6/8	Levende festning
Strømstad	13/8	Sjøslaget ”Tordenskiolds angrep”
Fredrikstad	24/8	Kong Harald V besøkte Gamlebyen i anledning gjenåpning etter restaurering av vollene. Her deltok også Søndenfjeldske Musketerkorps.
Fredriksten	6/9	Forsvarsministeren på festningen
Fredriksten	11/9	Dansk våpenhistorisk selskap
Fredrikstad	15/9	Opptog for Fredrikstad Blad/Sentrumskomiteen
<p>Regn og atter regn, praktisk talt ingen tilskuere da vi marsjerte gjennom byen. Vi avsluttet med besøk på en pizzarestaurant.</p>		
Fredriksten	19/9	Mottagelse for russisk viseforsvarsminister m/fl. Medaljedryss til FAC-deltagere
Fredrikstad, Kongsten fort	28/9	Mottagelse NATO offiserer
Fredriksten	26/11	Årsfest i Fredrik III's hall

1995

Fredrikstad	19/3	Compagniet ble invitert til Bitten og Ove Norland for omvisning i Gamlebyen og Kommandantboligen. Vi ble deretter servert te og kaker.
Halden/Fredriksten/ Fredrikstad	19-21/5	Årsmøtet til EURS. Kjell Halvorsen valgt til visepresident for region NORD
Årsmøtet hadde deltagelse fra Russland, Tyskland, Italia, Ungarn, Sverige, Finland og Belgia. Gjestene ble innkvartert på Hærens Forvaltningsskole. Det ble arrangert 1700-tallsaften i Kongshallene, besøk på Rød Herregård, tur med MS Fredrikshald med servering av reker. Videre var det besøk ved Østfold Regiment i Fredrikstad og omvisning på Kongsten og i Gamlebyen. Årsmøtets forhandlinger ble avholdt i kommunestyresalen i Halden Rådhus, og delegatene fikk lunch der. Opptog gjennom byen og historisk oppvisning på Place d'Armes sto også på programmet. Helge mottok medalje fra unionen.		
Haslemoen	1-2/6	Overrekkelse av ny fane til Artilleriet m/ HM Kongen til stede
Berby	12-18/6	Berbyspillet – Karl XII's siste felttog
Fredriksten	19/6	Filminnspilling "De gode hjelperne"
Introduksjonen til filmen viser FAC soldater som stormer ut av Stortårnet på Fredriksten.		
Fredriksten	20/6	Forestillingen Henriette VIII av Benedikte Adrian og Ingrid Bjørnov
Komisk eventyropera i konsertform om prinsesse Henriette og hennes seks friere. FAC-soldatene stilte som vakter ved scenen.		
Fredrikshavn, Danmark	1-3/8	Cutty Sark Tall Ships Race.
Stor slagscene med Bohus Elfsborg som angriper og FAC, Christiansand Artillerie Compagnie og Tordenskjolds soldater fra Stavern som forsvarere. Vi var også ombord på Danebrog hvor noen medlemmer var med på TV4's film fra arrangementet.		
Fredriksten	6/8	Levende festning
Fredriksten	11/8	Åpningssalutt for Bilspport Grensetreff
Halden/Fredriksten	19/8	Mottagelse av "Tercio del Mar Oceano" fra Madrid.
Dette er en gruppe fra 1500-tallet med Pasqual Barberan som leder. De ble tatt imot med salutt, oppmarsj gjennom byen og omvisning på Fredriksten før de ble servert spekemat på Kroa.		
Fredriksten	7/10	Filminnspilling for Svartkruttunionen
Kongsberg	7-8/10	Arrangert av "Venner af kniplinger, blonder, kuler og krutt" v/Björg og Terje Berg.
Omvisning og middag på Fossesholm herregård, kirkeparade til høymessen i Kongsberg kirke etterfulgt av kirkekaffe på Gamle Kongsberg Kro. Deretter omvisning på Bergverksmuseet, Skimuseet og Den Kongelige Mynts museum.		
Gøteborg	11/11	10-års jubileum for Bohus Elfsborg Caroliner
Fredriksten	18/11	Årsfest i Fredrik III's hall

1996

Bakåsen skanse	12/5	Erik Warberg og Christian Meyer deltok. Videre Tor-Eivind Olsen, Ray Tveter, Jon Riise, Eivind Stai og Ståle Johnsrud. Resten var på EURS møte i Wien.
----------------	------	--

Tirsdag 7. mai

Tirsdag 7. mai reiste vi fra Halden kl. 15.00 til Gøteborg. Ferge til Kiel. Middagsbuffet ombord, dans og hyggelig samvær. Firemannslugarer ble fordelt etter eget ønske. Ingen store begivenheter fant sted under overfarten, bortsett fra at Arne-Knut tok feil av dørene da han skulle på toalettet midt på natten. Lettere forfjamset oppdaget han at han sto i korridoren i Adam's drakt idet døren til kahytten smekket igjen.

Onsdag 8. mai

Ankomst Kiel kl 09.00 i sol og deilig vær. Lunsj i Goslar, en gammel middelalderby. Ankomst Bad Mergentheim kl. 19.00 hvor Klaus Richter møtte oss. Middag i nærheten av hotellet, nydelig Frankenvin og masse mat av forskjellig slag.

Torsdag 9. mai

Sightseeing til Würzburg med Kjell H. som lokalkjent guide. Besøkte det fantastiske slottet, Residenz Würzburg, hvor en flott utstilling var viet den italienske kunsteren Tiepolo som hadde utsmykket slottet. Spesielt takmaleriene var imponerende. Slottskirken var like imponerende med vakre rosa marmorsøyler og et fabelaktig alter. Lunsjen ble inntatt i byen.

Videre til Rothenburg og en rask rundtur i den gamle by. For noen var dette et hyggelig gjensyn, for andre første gangs besøk. Julebutikk, museum og kafebesøk rakk vi, men tiden var litt snau. Vi vakte forresten stor oppsikt i våre uniformer, og særlig japanske turister var ivrige etter å fotografere. De trodde nok vi hørte til i byen.

Tilbake til hotellet hvor Hans Jürgen Böhm ventet og viste noen få utholdende soldater rundt i byen. Videre til Königshofen, ny guiderunde, så til skytterhuset hvor mange medlemmer av Schützengilde Königshofen hadde stelt i stand grillmat og øl. Walther underholdt med trekkspill og sang, gjensynsgleden var stor for mange, og stemningen ble etterhvert høy. Gaveoverrekkelser fant sted. Vi mottok et bilde av byen - det eldste fotografi av Königshofen, fargelagt - samt frø av utdøende vekster. Rita Richter fikk laks som bursdagspresang, hun fylte 60 år et par dager senere. Ellers overrakte vil bilde av FAC samt skjold til avdelingen.

De som ønsket, fikk prøve skytebanen som var ny i 1985, kostet da 1.5 mill. DM pluss masse dugnad. Flere banelengder for luftpistol og luftgevær. Deretter servering av hjemmebrent(?) og Baileys.

Clemens Richter (en av sønnene til Klaus) drev med nedrivning av gamle bygninger og kunne forteller episoder om ødelagte kjellere som inneholdt vin og øl-lagere, samt myntsamling, til betydelige summer.

Fredag 10. mai

Langtur videre til Wien, gjettekonkurranse ledet av Walther. Ble innlosjert på et ungdomsherberge som tilhørte slottet Wilhelminenberg.

Møte med samtlige delegater og enorme middager. Schnitzelen fløt langt utover tallerkenen, grillrett for to personer kunne mette en middels familie i flere dager. Den eneste som greidde å tømme fatene fullstendig, var Kjell A., og han ble gratulert av serveringsdamen. Tove klarte det nesten, men hun hadde jo ligget i trening i flere dager allerede med stadige inntak av knekkebrød og prim! Eivind Kolstad dukket opp, han studerer for tiden i Wien. En stor gjeng spaserte hjem - ca. 45 min. pluss stopp på en pub som sørget for nødvendig påfyll av væske.

Lørdag 11. mai

Vi dro til byen allerede kl. 07.30 med bussen som brakte soldatene videre til Wiener Neustadt. Noen damer, Irene, Wenche, Grete B og Tove, ble med gutta. Vi andre erobret Wien med brask og bram. Ble møtt av Anne-Liese Lang som fulgte oss til Stephansdomen, deretter til et kjempestort loppemarked som var bare søppel. Der tok hun farvel og overrakte oss billetter til trikk/buss/undergrunnsbane, - meget omtenkstomt da det kan være vanskelig for fremmede å finne salgssteder for slike. Vi kjøpte en sjokoladeeske som takk for hjelpen.

Første stopp for Anne-Britt, Bitten, Turid og Brita var en liten, noe dyster kafe i Maria Hilferstrasse. Kun ett eldre par satt der og leste aviser, men vi var kaffetørste og hadde lett en god stund etter et passende sted å spise, så vi slo oss ned. Innen vi var ferdige var restauranten full av folk. Vi fikk frokost en gang til, rundstykker, ost, skinke, kaffe og juice - meget velsmakende. Doen var et kapittel for seg - man rygget nærmest inn i et kleskott - det var ikke rom for å snu seg - snusket og bedrøvelig, men det medførte skikkelige lattersalver etterhvert som damene rygget ut igjen! Så var vi klare for shopping - mye å se, men det ble mest vindusshopping.

Turen tilbake til Stephansdomen gikk med undergrunnsbanen som vi mestret utmerket. En hyggelig utekafe serverte hvitvin mens vi ventet på resten av damene kl. 13.00. Jakten på Sachertorte ble så påbegynt, men p.g.a. morsdag var det enten fullt eller utsolgt. Kaffe og apfelstrudel var en god erstatning. Solen viste seg etter hvert.

Hjemreisen ble en affære med visse komplikasjoner, - ikke fordi vi var ukjente (Brita hadde jo vært der for 30 år siden!), men fordi folk vi forespurte, viste oss feil vei. Etter to trikker og U3 banen hadde Grete L,

Camilla (Peter Krügers venninne) og Anita fått nok og tok drosje hjem. De standhaftige tok imidlertid det som et nederlag og fortsatte utflukten med ytterligere 3 trikker og 2 busser. Hyggelige mennesker gjorde alt de kunne for å hjelpe oss til rette og sørge for at vi kom av på rett holdeplass. Siste avstigning skjedde kl. 17.45 på Schloss Wilhelminenberg, og vi var riktig så fornøyd både med turen og med oss selv.

Gutta kom kl. 18.45, og 19.15 dro vil til Prater til felles middag med alle EURS deltagerne. Eisbein, brød, salat og revet pepperrot samt øl og bayernmusikk. Gaveoverrekkelser til Nachazel. Retur kl 23.00.

EURS årsmøte i Wiener Neustadt

Wiener Neustadt er etablert i 1194 av hertug Leopold 5. I det 15. århundre var byen keiserresidens bl.a. under Fredrik 3. Keiser Maximilian I er født der i 1459. I 1752, etter ønske av keiserinne Maria Theresia, ble det i Wiener Neustädterburg opprettet et adelig kadetthus som i dag er krigsskolen. Vi ble guidet gjennom dette slottet.

Selve årsmøtet fant sted på et artilleriregiment hvor vi ble ønsket velkommen av regimentssjefen, og FAC stilte opp og marsjerte høytidelig inn og hilste oppstilt artilleri før vi spiste lunsj i befalsmessen.

Årsmøtet ble ledet på mellom/sydeuropeisk vis, og de nordiske representantene markerte seg godt i løpet av møtet. Kjell H. var den eneste som leverte skriftlig årsrapport, til og med på to språk. Servering av drikkevarer var særdeles godt organisert (det eneste?). Neste årsmøte skal avholdes i Moskva i september 1997. Walther og de av våre damer som var med, underholdt i atriene med spill og dans og sang.

Søndag 12. mai

Fikk plutselig beskjed om å pakke da rommene ikke var bestilt for neste natt. Frokosten var rask, pålegget besto av syltetøy (rødgrøt?) og en ubestemmelig masse som muligens inneholdt ost av noe slag.

Alfred Lang og fru Anne-Liese stilte opp for en guiderunde. Besøkte Hofburg - musikkinstrumentmuseum (hvor Walther fant forgjengeren til nøkkelharpen) og rustkammer. Våpensamling og biblioteket, som skal være meget flott, var dessverre stengt.

Lunsjen var bestilt i Aspern, litt utenfor byen, hvor søsteren til Alfred Lang driver restaurant. Ved ankomsten fikk alle damene overrakt en rose, angivelig p.g.a. morsdagen, men ifølge Kjell H. fordi Alfred Lang skulle få anledning til å klemme alle sammen! Vi fikk servert Wienerschnitzel eller Schweinebrat med og uten knödel, øl og vin. En gest fra vertinnen var servering av jordbær med fløte. Stemningen ble etterhvert svært så god. 2.5 liter vin på obersten og kapteinen med hustruer gjorde underverker.

Neste stopp Schönbrunn. Tiden var for knapp til å se slottet innvendig, men hagen ble beundret, og Tove og Hans-Georg fikk oppfylt sin drøm om å danse på terrassen i Schönbrunn, - forøvrig til ivrig applaus fra andre turister. Retur til Wilhelminenberg hvor vi nå ble innlosjert i selve slottet. Dagen ble avsluttet i kafeen eller på nærmeste pub. Øsende regnvær og torden som førte til kortvarig strømbrydd.

Mandag 13. mai

Heinz Kürzl kom for å ta farvel, selv etter en lang tur fra 06.00 til 22.00 med musikkopdrag dagen før. Grensepassering ved Mikulov. Ankom Praha ved 4-tiden.

Guide Tine fra Halden hadde lagt opp programmet i Praha, og vi startet med middag på U Pastyrky, en slovakisk koliba (seterhytte) med slovakiske grillspesialiteter fra en stor grill midt i restauranten.

Sigønynerorkesteret spilte også Grieg. Vi fikk servert slovakisk sauerkraut-suppe (kål og poteter), grillet svinekjøtt med stekt potetkake og pannekake med is og frukt.

Tirsdag 14. mai

Sprutregn hele natten, men været letnet da vi gjorde klar for rundtur i Praha. Norskitalende, slovakisk guide tok flokken med til Hradcany, borgen på høyden, og gamlebyen med Rådhuset. Lunchen inkluderte også et glass Becherowska, tsjekkisk brennevin som inneholder 120 urter og helbreder det meste. Shopping fulgte og og deretter metroen tilbake til hotellet.

Middag om kvelden i høyden på borgsiden av Moldau med utsikt over byen. Menyen besto av leverpate, villsvin m/potetkroetter og salat, rødvinskott pære og fersken med vaniljesaus. Veien opp til restauranten var stengt for biltrafikk - bortsett fra enkelte drosjer - så det ble en tøff tørr oppover til fots. Brita og Hans-Christian kom direkte fra byen med en drosjesjåfør som var ukjent i traktene. Etter en bomtur slapp han oss av høyt oppe i skogen og ga oss beskjed om at det var 3-5 minutters gange til restauranten. Vi klarte å finne fram etter å ha spurt diverse folk, fulgt noen stier og klatret nedover skråninger gjennom skogen. Returen var enklere med spasertur nedover asfalterte stier, over Moldau til Metroen, 45 minutter totalt tilbake til hotellet.

Onsdag 15. mai

Avreise hotell Olympia kl. 06.30. Ganske så tregt å få krysset grensen mellom Tsjekkia og Tyskland, dvs. 1 times venting fordi bussen hadde kjørt 22 km lenger enn hva som var betalt for ved innreisen. Ekstra kostnad etter lang tids kalkulering ble fastsatt til 31 coronas, dvs. 8 kroner.

Det ble en stri dagsreise til Kiel med kun en halv times stopp utenfor Berlin hvor en ny sjåfør overtok for å kjøre oss til Kiel. Walther sørget imidlertid for å holde oss i aktivitet med sang, historier og gjettekonkurranse, så turen gikk utrolig fint. Vi ankom fergekaia kl. 18.00 og båten gikk en time senere.

Kvelden ble igjen tilbrakt i restauranter og barer, men i litt roligere tempo enn på nedturen. Vi var nok litt slitne.		
Torsdag 16. mai		
Ankom Gøteborg ved 8-tiden, og så bar det direkte til Halden hvor vi ble sluppet av på festningen ved 12-tiden. En kjempeferie var over, og alle var enige om at vi hadde hatt en fin tur!		
Fredriksten	10/6	Besøk av Gøran Backmann, Oravais, med en gruppe 1809-soldater fra Østerbotten Regimente
Raufoss	21-22/6	Raufoss Ammunisjonsfabrikk 100 årsjubileum. Oppmarsj og oppvisning med salutt.
Uddevalla	28/6	Åpning av festival i Uddevalla sammen med Bohus Elfsborgs Caroliner
Fredriksten	10-11/8	Åpen dag med påfølgende fest i Stortårnet
Rygge	1/9	Ryggedagene. Oppvisning på Ryggetunet ved kirken.
Horten	21-22/9	Besøk på Marinemuseet. Omvisning ved Steinar Sandvold
Fredriksten	juni/juli	Vandrespillet «I fortidens landskap» av Ivar Kivedahl
Fredriksten	23/11	Årsfest i Fredrik III's hall

1997

Bad Mergentheim	26/4	St. Georgs dag (Turid og Kjell)
Haslemoen	25-26/5	Overlevering av nytt rakettartilleri (MLRS)
Fredrikstad	30/5	Ny fane til Det Smaalendske Regiment. Kong Fredrik IV kommer til byen
Trondheim	5-8/6	Trondheim 1000 års jubileum
7 medlemmer deltok under 1000-årsjubileet. Transporten var satt opp av Tamburkorpset i Fredrikstad. Forlegning besto av 16-mannstelt i Persaunet leir ca. 1 km fra Kristiansten festning hvor det store slaget skulle stå. Slaget var en opplevelse med 13 kanoner og nær 300 mann i aksjon. Det ble for første gang brukt mel som fordemning/kugle, og soldatene så derfor ut som bakere etter slaget. Dette gjaldt i hvert fall 1. kanon som pga vindretningen måtte innånde det meste. Været var praktfullt, og 12-15.000 tilskuere overvar slaget. FAC deltok også i et historisk opptog gjennom Trondheims gater. Vi marsjerte i det hele tatt mer denne helgen enn noen gang før. Kjells introduksjon av "Den tapre landsoldat" kom derfor godt med.		
Halden	7/6	Åpningssalutt for Haldendagen
Kalmar/Eksjø	12-15/6	Kalmarunionen 100 år
19 medlemmer dro med buss til Eksjø tirsdag 12/6. Vi ble innlosjert på regimentet i 20 mannsrom og ble tatt vel imot av to representanter for Smålandskarolinerne som fotfulgte oss under hele oppholdet. De sørget for mat, transport, omvisninger og informasjon og var utrolig hyggelige og utholdende. Et historisk vandrespill i Eksjø, "Mellan Eld & Eld", sto på programmet fredag kveld, og det imponerte samtlige. Lørdag dro vi videre til Kalmar hvor vi sto oppstilt langs kaia da de nordiske statsoverhodene ankom med båt. Etterpå ble det presentert en slagscene sammen med de øvrige deltagende tropper. Et ekstra og noe overraskende innslag var deltagelse ved åpning av et nytt apotek i Kalmar.		
Halden	27-28/6	Trebåtfestivalen. Kanonjolla Øster Riisør III deltok
Fredriksten	juni/juli	Vandrespillet «I fortidens landskap» av Ivar Kivedahl
Stavern	4-6/7	Staverndagene - Slaget i Dynekilen 1716. Arrangert av Tordenskiolds Soldater

Hova	12-13/7	Hova ridдарvecka – Ridderturnering (Brita/HC)
Fredriksten	9-10/8	Levende festning Gjester fra bl.a Fredrik 4 Tamburkorps, Bohus Elfsborg, Stenbock Caroliner, Wärmlands Caroliner, defilering gjennom byen
Fredriksten	23/8	Åpningssalutt for Bilsport Grensetreff
Gøteborg	29-31/8	Festningsdager Nya Elfsborg
Gjelleråsen skanse, Lahaugmoen	7/9	Karl XII's fremstøt i mars/april 1716
Fredriksten	23/11	Fredrik III's hall
Fredrikstad	4/12	St. Barbarafest i Tøyhuset, Gamlebyen

1998

Bad Mergentheim	mai	St. Georgs dag (Turid og Kjell)
Uddevalla	9/5	Uddevalla 500 år, Forsvarsmaktens dag. FAC deltok med Bohus Elfsborg Caroliner med oppmarsj og slag
Fredrikstad	30/5	Kong Fredrik IV kommer til byen. Aktiviteter og fest på Kongsten fort
Rygge	7/6	Bygdedag på Rygge bygdetun
Gøteborg	13-14/6	Årsmøte EURS (Kjell H)
Huseby, Oslo	13-14/6	Gardens dag. Tattoo og leiraktiviteter
Wismar	18-21/6	Der Alte Schwede (4 soldater deltok)
Blaker skanse	20/6	Folkedanssamling med grupper fra Norden
Hemnes bygdetun	23/8	Kulturuke i Aurskog-Høland
Halden	26-28/6	Trebåtfestivalen. Kanonjolla Øster Riisøer III
Helsinki	2-6/7	250-års jubileum for Sveaborg festning
<p>30 personer dro med buss fra Halden til Stockholm og hadde derfra en fin overfart til Åbo med en gedigen ferge. Nydelig middag om kvelden og dans og hygge til langt på natt. Vi hadde en liten sightseeing i Åbo og besøkte slottet der. Det var for tidlig på dagen til å komme innenfor dørene, men vi fikk likevel et inntrykk av dets storhet.</p> <p>I Helsingfors ble vi møtt av Karolineresoldater på kaia, og etter en del strabaser fikk vi lempet kanoner og øvrig utstyr ombord i fergen som bragte oss ut til Sveaborg festning. Noen hadde fått rom på Sjøkrigsskolen, og de øvrige fant plass til seg selv og madrassen i klasserom på en barneskole. Bispisingen fant sted på plassen utenfor skolen, i form av feltproviant i 1700-tallsstil. Oppvasken sørget hver enkelt for i utplasserte plastikkbaljer.</p> <p>Lørdag formiddag var det parade og oppvisninger på Senatstorget i Helsingfors, mens ettermiddagens forestilling fant sted på festningen. Dagen ble rundet av med grillfest på Sveaborg. Søndagen startet med parade til Borggården hvor det ble avholdt feltgudstjeneste. Deretter fulgte en guidet tur, og hele arrangementet ble avsluttet med oppstilling i Borggården.</p>		
Fredriksten	25/7	Besøk fra Burgerkorps Waldhofen, Østerrike Privilegierte u. Bewaffnete Bürgergarte zu Maidhofen a.d. Thaya
<p>Gjestene ble tatt imot ved Karl XII støtta på festningen og fikk en orientering om den og FAC av Kjell Halvorsen. Avmarsj til Place d'armes hvor det ble demonstrert skyting med kanon og muskett. Deretter guiding og bispising i Kongshallene.</p>		

Fredriksten	15-16/8	Levende festning med aktiviteter som såpekoking, garnfarging, kostebinding av bjørnemose, steking av pletter, salg av boller og brus. Bakeriet var i full drift med salg av brød og sukkerkringler
Basmo	23/8	Besøk til Basmo og bekransning av Krusestøtta, besøk til Toverud og Urskog fort
Fredrikstad	30/8	Nordiske forsvarssjefer
Ed, Sverige	6/9	Åpning av museum på Ed og Frivilligforsvarets dag ved Parsetjärn. Arr. Dals-Eds kommune
Fetsund	13/9	Sesongavslutning på Lensemuseet, militærhistorisk markering av Glommalinjen
Rygge	24-26/9	Storleir på Rygge bygdetun
Fredriksten	28/11	Årsfest i Fredrik III's hall

1999

Oslo	7/1	Museumstur med besøk på Akershus og Kunstindustrimuseet
Antwerpen og Waterloo		EURS årsmøte (Kjell)
Overberget	25/4	Overtagelse og innflytting
Akershus	21-24/5	Lystleir i forbindelse med festningens 700-års jubileum
FAC var representert med 3 kanoner, 12 mann, 4 damer og 3 barn. Leir ble etablert fredag. Lørdag var det oppstilling, marsj, øvelse, leirliv og Borgfest. Søndagen ble preget av feltgudstjeneste, oppstillinger og slag. Været var kaldt, men med sol.		
Fredrikstad	29/5	Kong Fredrik IV kommer til byen
Berby	11-13/6	Berbydagene –Karl XII's siste felttog
Halden	25/6	Åpning av Mat- og Trebåtfestival
Strømsfoss	7/8	Åpning av Strømsfossdagen
Fredriksten	14-15/8	Levende festning Gjester fra bl.a Fredrik 4 Tamburkorps, Bohus Elfsborg, defilering gjennom byen, slagscener på Place d'Armes og grillaften på Overberget
Oslo	26/9	Omvisning i Gamlebyen med Turid og Ståle Johnsrud
Strømstad	23/10	Åpning av Interreg-seminar (Grenseløst samarbeid) på Strømstad gymnasium
Dette arrangementet var forespeilet oss som et seminar med stor publikumsappell. Vårt bidrag var levendegjøring av historien, lys, lyd og virkeliggjøring ved Dag Sæther. Dessverre uteble de store hordene, men internt i FAC var det godt oppmøte, og oppdraget ble bra gjennomført.		
Kongsberg	30/10	Kronprins Fredrik kommer til Taflet i Sølverketets store festsal år 1788
Ledsaget av Bergartilleristene Terje og Christian Berg, begge med Elefantordenen på brystet, ankom Hans Kongelige Høihed Kronprinds Frederik Smeltehytta. Under en velklingende fanfare tok han en runde blant noblessen før han satte seg ved hovedbordet. Før dette ble gjestene møtt av en flott fakkeltog og trommevirvler fra Berggesellene. Taffelet ble innledet med Potage aux Chaux avec Carvi, fortsatte med Petit Poulet avec Salad og siste forrett Herring Salli avec Onio. Eller kålsuppe med karve, kylling med salat og spekesild med løk.		

<p>Kongsbergsangen ble sunget, det ble skålt for byen, det var gregoriansk kirkesang ved Sonja Lidsheim. Så kom de elegante danserne som viste mange fine danser. Deretter kom hvileretten bestående av kokt egg med sky. Hovedretten besto av transchert svinefilet, og Kronprinsen holdt sin tale til almuen. Etterretten med hele asparges i smør ble fulgt opp av Ulf Kittelsen som spilte Gabriels obo på klarinett. Taffelet ble avsluttet med ris og tyttebær, før polonaisen og dansen kunne ta til.</p>		
Sponvika	11/12	Årsfest med sildebord hos Warberg

2000

Bad Mergentheim, Tyskland	april	St. Georgsdag (Kjell)
Halden, MacThors	4/5	Filmminnspilling for TV Norge og Gino Valente
Halden	10/5	Italiabesøk – Risum ungdomsskole
Veszprem, Ungarn	18-21/5	EURS årsmøte. Kjell måtte i en nødsituasjon overta som stedfortredende president for Unionen
Fredrikstad	3/6	Kong Fredrik IV kommer til byen
Fredriksten	17/6	Grensetreff for bilsporentusiaster
Åsgårdsstrand	17-18/6	450-års byjubileum
Halden	30/6	Trebåtfestival
Elverum	11-13/8	Lystleir på Christiansfjeld festning
Fredriksten	17-20/8	Festningsdagene Regimentsjefskifte, Forsvarets dag, Barnas dag, Hova Ridderspill
<p>Oberst Ove Norland trakk seg som regimentsjef i Smaalenenes Regimente og generalmajor Eiving Stai tok over. Skiftet foregikk med høytidelig regimentoppstilling foran Fredriksten Kro. Honnørskudd ble avfyrt for avtroppende regimentsjef, og påtroppende og avtroppende sjefer inspiserte avdelingene. Musikere fra F4, Fredrikstad sørget for musikken</p>		
Gøteborg	25-27/8	Slaget om Nye Elfsborg festning, Bohus Elfsborg 15 år. Besøk på ostindiafareren Gøteborg og kjøp av en andel.
Fredriksten	25/11	10 års jubileumsfest i Kongshallene

2001

Bad Mergentheim, Tyskland	april	St. Georgsdag (Kjell)
Benningen, Tyskland		Ekstraordinær generalforsamling i Unionen (EURS). Nachazel overtar som president.
Fredrikstad	26/5	Kong Fredrik IV kommer til byen
Norderhov	9-10/6	Slaget ved Norderhov
Halden	30/6	Trebåtfestivalen
Tistedal	august	Vandrespillet ”Folk ved fossen”
<p>Historisk spill rundt temaet lokal- og industrihistorie med utgangspunkt i de naturlige og karakteristiske kulissene som Tistedals mange, gamle industribygninger skaper. Vandrespillet starter i krysset i Tistedal. Derfra går publikum over Bommen og ned mot musikkpaviljongen. Videre innom Carl XII's hus, tilbake over brua og ned til Spinnerigården. Publikum ledsages av en forteller underveis.</p>		
Fredriksten	18-19/8	Lystleir
<p>Ca. 100 soldater fra en rekke avdelinger var samlet på Fredriksten for å delta i slaget om Stortårnet og Overberget fort. Praktfullt vær satte en ekstra spiss på arrangementet som ble fulgt av et rikheldig publikum.</p>		

Eda skanse	30/9	Høstmanøver hos Närke Wärmaland og tur til Lier og Kongsvinger festning
Fredriksten	9/12	Julemarked
Halden	24/11	Årsfest i Håndverkeren

2002

Blaker skanse	27/1	Eivind Stai deltok
Oslo	30/1	Oppmarsj med Divisjonsmusikken fra Akershus til Universitetets aula. Salutt i snøvær på Universitetsplassen. Dette var en markering for å beholde korpset.
Bad Mergentheim	april	St. Georgsdag og 25 årsjubileum (Turid og Kjell)
Stuttgart	april	350 årsjubileum hos Stadgarde zu Pferd, med rideoppvisning, opptog og stor mottagelse i slottet Solitude (Turid og Kjell)
Slott Komorni Hradek, Tsjekia	4/5	Årsmøte EURS (Turid og Kjell)
Gøteborg	17-20/5	Generalmønstring og nordisk militærkulturhistorisk møte
Generalmønstringen omfattet 225 deltagere og et åtti-talls hester som tilsammen gjennomførte fem militærhistoriske oppvisninger.		
Fredrikstad	25/5	Kong Fredrik IV kommer til byen
Norderhov	14-16/6	Slaget ved Norderhov
Halden	28/6	Åpning av Trebåtfestivalen
Fredriksten	17/8	Festningsdager
Kristiansand	16-18/8	Lystleir i Kristiansand.
På programmet sto gudstjeneste anno 1807, parade gjennom byen, slaget mot Christiansholm festning 1807, akevittaften og avslutningsfest. Besøk til kanonmuseet ble det også tid til.		
Hønefoss	7-8/9	150-års byjubileum, salutt i forbindelse med 1812- ouvertyren
Arrangementet besto av en konsert med deltagere fra mange korps og kor på Ringerike samt flere solister. Avslutningen av konserten var en felles fremføring av Tsjajkovskijs 1812 ouvertyre. Dette er et praktfullt verk om den franske frihetskampen, og det inngår både kirkeklokker, kanoner og geværild. Soldater med flagrende faner og våpen var plassert både på tak og i gatene. Askerbatteriet deltok sammen med FAC.		
Stockholm	4-6/10	Svensk og internasjonalt militærhistorisk arrangement av Andra Livgardet og Närke Wärmalands Caroliner.
Kald og matfattig tur hvor menyen bl.a. besto av Mariekjeks m/kaviar og kalde pølser. Til avslutningsfesten var det tilgjengelig 3 stk. pappvin til fordeling på et par hundre mennesker.		
Fredriksten	23/11	Årsfest på Overberget
Fredriksten	7-8/12	Julemarked

2003

Karlsborg	mars	Årsmøte i Sveriges militærhistoriske forening, RSMF (Kjell og Hans-Christian)
Bad Mergentheim	25-27/4	St. Georgsfest (Kjell Halvorsen, Hans-Christian Meyer, Gunnar Eng)
Slott Komorni Hradek, Tsjekkia	4/5	Årsmøte EURS (Kjell)
Fredrikstad	31/5	Kong Fredrik IV kommer til byen
Gøteborg	6/6	Sjøsetting av ostindiafareren Gøtheborg som FAC eier en andel i, verdi en nagle.
Halden	27/6	Trebåtfestival
Wärmland	27/6	Nordisk militærhistorisk mønstring ved von Echstädska gården. Arr. Nerike-Wermelands Caroliner
Hova	4-6/7	Foreningstur til Hova riddarvecka – Ridderturning. Overnatting i HV-huset til Peter Krüger
Budapest	19-21/8	The Hungarian Association of Military Tradition and the Ministry of Defense.
Etter innbydelse fra det ungarske forsvarsdepartementet dro Kjell Halvorsen, Eivind Stai, Hans-Christian Meyer og Kjell Gulvik til feiringen av at det var 1000 år siden kroningen av kong Stephan I Budapest. Det var samtidig feiring av nasjonaldagen. Kjell holdt foredrag om militærhistoriske foreninger i Norge og deres vilkår for drift.		
Fredrikshavn	5-6/9	Tordenskioldsdager, 2 pers.
Eda skanse	19-21/9	Høstmanøver hos Närke Wärmland, 3 pers.
Marstrand	oktober	Foreningstur, guiding på festningen
Kristiansand	6/12	10-års jubileum St. Barbara på Christianholms festning, 3 representanter deltok
Karlstad	6/12	10-års jubileum for Närke Wärmland, 4 pers
Fredriksten	6-7/12	Julemarked

2004

Fredriksten	13/2	Årsfest for 2003 i Kongshallene
Halden og Fredriksten	mars	Filmopptak til Brødrene Dahl
Bad Mergentheim	april	St. Georgsdag (Kjell H)
Fredrikstad	28-30/5	Kong Fredrik IV kommer til byen
Marketenteriet hadde leir med suppekoking, soldatene marsjerte og skjøt.		
Krems, Østerrike	20-23/5	EURS årsmøte. Kjell Halvorsen deltok
Halden stadion	6/6	Åpning av Østfold gymnastikkfestival
Fredriksten	6/6	Barnas dag
Størnstein, Tyskland	10-14/6	25-års jubileum for Historischer Bürger- und Landwehren in Bayern og 15-års jubileum for Historisch Hochfürstlich Lobkowitzische Grenadier Garde der Gefürsteten Grafschaft Sternstein

Lovisa, Finland	9-11/7	1700-talls militærleir på Bastion Ungern, besøk til Svartholms sjøfestning, mottagelse av kong Adolf Fredrik
<p>Lovisa er en idyllisk kystby i Østre Nyland, 87 km øst for Helsingfors. I den tospråklige byen bor ca. 7400 mennesker. Det som gjør Lovisa spesiell, er festningen fra 1700-tallet, den gamle trebebyggelsen og bykjernen fra 1800-tallet.</p> <p>Degerby som var det opprinnelige navnet på byen, ble grunnlagt i 1745 som grense- og festningsby. Navnet Lovisa fikk byen i forbindelse med kong Adolf Fredriks besøk i 1752. Kongen likte byen svært godt og ga byen det nye navnet Lovisa etter sin hustru dronning Lovisa Ulrika.</p>		
Gøteborg	27-29/8	Slag mot Bohus Elfsborg
Fredrikshavn	3-5/9	Tordenskioldsdager
Eda skanse	september	Høstmanøver hos Närke Wärmeland. Her deltok Odd Pedersen og Hans-Christian Meyer
Fredriksten	4-5/12	Julemarked
Fredriksten	13/11	Årsfest i Kommandantgården

2005

Blaker skanse	30/1	Stor deltagelse og kanonsalutt. Var på markedet og spiste karbonader i lompe.
Nykøping	mars	Årsmøte i RSMF
Kongsberg	1-2/4	Omvisning i Kongens gruve og middag i sølvgruvenes festsal. Kirkeparade. Deltagere fra Tordenskiolds soldater i Stavern og Fredrikshavn. Overnattet på Heistadmoen
Halden	2/4	Åpning av kulturfestivalen Bom Kræsj Bang
Bad Mergentheim	april	St. Georgsdag (Kjell H)
Halden	17/5	Deltagelse i Borgertoget, åpning av museet, vakt ved ankeret
Bakåsen skanse	29/5	Historisk opptog og "Slaget ved Bakås skanse i 1716". Deltagelse også fra Bohus Elfsborg Caroliner. Arr. ved Grorud historielag, Oslo
<p>Søndag 29. mai 2005 fant omlag 1300 mennesker veien til Bakås skanser for å være med på markeringen av historien om skansene på Bakås. Bohus Elfsborg Caroliner og Fredriksten Artillerie Compagnie sørget for en storstilt levendegjøring med kuler og krutt av det som skjedde i mars 1716.</p>		
Fredriksten	9/6	Flaggheising på Dronningen bastion
<p>Dette var en del av en høytidelig seremoni til minne om heisingen av det norske flagget klokken ti 9. juni 1905. Etter flaggheisingen var det salutt med 21 skudd. Blant gjestene var HM Kongens garde, HV-01 musikken og flaggborg fra NATO.</p>		
Fredriksten	10-12/6	Operaen Aurora
<p>Operaen Aurora har verdenspremiere i forbindelse med 100 års markeringen av unionsoppløsningen med Sverige, og er hovedarrangementet på Fylkestusenårsstedet Fredriksten festning 2005.</p> <p>Operaens handling</p> <p>Den store nordiske krig 1700 - 1721 Den store nordiske krig sto mellom Frederik IV av Danmark-Norge alliert med kong August II av Polen, tsar Peter den Store av Russland og England-Hannover. Fienden</p>		

var stormakten Sverige som den gang hadde herredømmet over hele Baltikum og deler av Tyskland. Krigen begynte med at kong August II av Polen uten krigserklæring, gjorde et mislykket angrep på Riga i februar 1700 etter at Frederik IV av Danmark-Norge, tsaren og August II hadde avtalt en felles aksjon mot Sveriges kong Karl XII.

I januar 1701 knuste Karl XII en mangedobbelt russisk styrke som hadde beleiret Narva, etterfulgt av et 6 års felttog i Polen og Sachsen som hører til en av de store ærefulle bragder i svensk historie. I 1706 måtte kong August II ved freden i Altranstädt gi avkall på Polens trone til Sverige. Samtidig med dette felttoget hadde russerne satt seg fast i de svenske østersjøprovinsene og på sensommeren 1707 startet Karl XII marsjen mot Moskva. Han ble tvunget til å legge kursen lenger syd enn planlagt og svenskene fikk en hard medfart, ikke minst takket være en usedvanlig streng vinter. I slaget ved Poltava 28. juni 1707, hvor Karl XII ikke førte kommandoen selv, led den svenske hæren et sviende nederlag. Karl XII flyktet til Tyrkia og ble der helt til 1714 uten å oppnå det forbund med Tyrkia som han hadde tatt sikte på.

Etter Poltava gikk Polen og Danmark-Norge inn i krigen igjen, men et dansk innfall inn i Skåne ble slått tilbake av svenskene, men det svenske felttoget endte i det nordlige Tyskland i 1713 med overgivelse til danskene. Preussen og England-Hannover satte seg fast i Sveriges tyske besittelser. Russland fullførte erobringen av de svenske østersjøprovinsene i 1710 og hadde tatt hele Finland i 1714.

Da Karl XII kom tilbake fra Tyrkia, satte han alle Sveriges hjelpemidler inn i krigen igjen og i 1716 angrep han Norge ved Fredrik sten og Akershus, men hadde utilstrekkelige stridsmidler. Peter Wessel Tordenskiöld hadde tilintetgjort en svensk transportflåte med beleiringsskyts i Dynekilen, og uten tilgang på forsyninger måtte Karl XII trekke seg tilbake. Svenskene kom sterkere igjen i 1718 og rykket inn i Norge både i Trøndelag og i Østfold. Fredrik sten Festning sto for fall da Karl XII ble skutt i en av løpegravene som inngikk i den svenske beleiringen av festningen. Det strides ennå om kulen kom fra festningen eller fra en av de svenske stillingene. Karl XIIIs fall markerte slutten på Sveriges tid som stormakt.

I 1719 fikk Sverige fred med England-Hannover mot å avstå Bremen og Verden, i 1720 med Preussen, som fikk den sørlige delen av Pommern; samme år med Danmark-Norge mot å avgi den gottorpske del av Slesvig og oppgi krav om tollfrihet i Øresund og i 1721 med Russland mot å avstå landene i Baltikum. Aurora

1. BILDE

I første bilde er vi hos Kong August II av Polen, også kalt August den Sterke, på hans slott i Dresden. Han holder mottagelse for mange gjester, en av dem er Aurora von Königsmark, i vår historie den personen som maner til fred og diplomati fremfor aggressiv krigshandling. Til mottagelsen kommer også tsar Peter den Store av Russland. En adelsmann fra Livland, Johan von Patkul, kommer også som gjest i selskapet. Sverige har lagt Livland under seg som en av de svenske østersjøprovinsene. Patkul var dømt til døden i Sverige for motstand mot det svenske overherredømmet, men klarte å rømme og gikk i tjeneste hos August den Sterke. Nå kommer han med nytt fra fiendelandet Sverige og rapporterer fra det svenske hoffet. Sammen utpensler de tre herrerne hvordan de ser for seg et nytt Europa der Russland er en bjelke av stål og Sverige malt til spon av tre! Aurora appellerer til diplomati og fred, men når ikke igjennom til de krigslystne mennene. Inn på scenen kommer også Katarina, enke etter en av August den Sterkes trompetere. Hun klager sin nød over hva krigstoktene fører til. August den Sterke vil kaste henne på dør, men Peter den Store fatter umiddelbart interesse for den vakre Katarina og vil lære henne bedre å kjenne. Katarina blir tsarens elskerinne og senere hustru.

2. BILDE

Stockholm slott, Karl XII fyller 18 år og er allerede konge av Sverige. Han forteller om sitt kall som konge og sine visjoner om Sverige som stormakt. Han hylles av det svenske hoffet med sang og dans. De svenske offiserene Piper og Rehnskiöld ærer kongen for hans bedrifter i krigshandlinger mot Danmark. Da gjør Chilkov entre. Han er Russlands ambassadør i Sverige og forsikrer kong Karl om tsarens troskap til Sverige. Han blir umiddelbart motsagt av Thomas av Kniperkrona, svensk ambassadør i Russland, som kommer med budskap om at tsaren har erklært Sverige krig! Chilkov blir arrestert som forræder. Kongen og hans offiserer går straks i gang med å legge opp en strategi for krigen mot tsar Peter den Store og hans allierte.

3. BILDE

Et russisk vinterlandskap, vi befinner oss i nærheten av Narva etter slaget der Karl XII påførte tsaren et sviende nederlag til tross for at de russiske styrkene tallet 40.000 mann og svenskene bare var 8.000. Det russiske folket klager sin nød over krigens lidelser. En slagen Peter den Store får beskjed om Karl XIIIs videre bevegelser og trøstes av Katarina. Også August den Sterke gir uttrykk for raseri og frustrasjon over Karl XIIIs krigskunst. Aurora forsøker å berolige ham og foreslår kvinnelist: hun vil oppsøke den svenske kongen og overtale ham til å søke diplomatiets vei. Karl XII og hans offiserer Piper og Rehnskiöld gjør opp status etter slaget, de har beslaglagt enorme mengder våpen og hele den russiske krigskassen! Georg Heinrich von Görtz presenteres som diplomat hos hertugen av Holstein. Han tilbyr nå Karl XII sine tjenester. Aurora von Königsmarck trer også frem for kong Karl og bringer bud om en fredspakt med August den Sterke, for at de så sammen kan gå mot Peter den Store. Kong Karl vil ikke høre, han tror ikke på August den Sterkes gode vilje og viser henne bort. Seieren har gått ham til

hode, han ser nå muligheter for, på egenhånd, å innlemme Russland i det nye storsvenske riket og legger strategier for Den store planen.

4. BILDE

Tsar Peter den stores slott. Tsaren sitter forfyllet og fortvilet alene etter å ha druknet sine sorger over nederlaget i brennevin. Katarina forøker igjen å trøste ham. Da kommer et bud med melding fra Johan von Patkul om at August den Sterke forsøker, gjennom Aurora, å få til et forbund mellom Polen og Sverige, *mot* tsaren. I en angrepspakt skal kong August foreslå at Russland deles mellom de to landene. Peter den Store innser at August den Sterke har falt ham i ryggen for å redde sitt eget skinn. Han velger å gjøre gode miner til slett spill og for å finne ut mer om bevegelsene til August den Sterke og Karl XII sender han Patkul av gårde som spion.

5. BILDE

Slottet i Polen, hos August den Sterke. Kong Karl XII hylles som Løven fra Norden og Europas fornyer av fremstående offiserer. Han har vunnet flere slag i Polen og Sachsen og kong August II tvinges nå til å skrive under på et dekret der han gir avkall på Polens trone. Kong Karl dikterer vilkårene, mens August den Sterke ydmyket må gjenta alt han sier. I det samme får Karl XII øye på Johan von Patkul, utsendt spion fra tsaren. Karl XII beordrer Patkul arrestert som forræder og dømmer ham til døden på stedet: han skal slites mellom fire hester.

6. BILDE

Slaget ved Poltava. Tsaren og de russiske styrker påfører Karl XII et nederlag som blir begynnelsen til slutten på det storsvenske riket. Karl XII er såret, Aurora minner ham på at Sverige trenger ham som konge, ikke som kriger. Landet er utarmet av tyngende skatter for å finansiere krigstoktene. Men Karl XII vil fremdeles ikke høre og viser henne bort igjen. Nå kan Peter den Store feire seieren over Karl XII, og Katarina ser at hennes milde råd og hennes kjærlighet har hjulpet tsaren til å reise seg igjen.

7. BILDE

På Fredrik sten Festning. Karl XII har latt sin hær gå inn i Norge i Trøndelag og ved Fredrik shald. Festningen har vært beleiret i lang tid, svenskene har bygget løpegraver og stillinger rundt festningen og ventes å seire om kort tid. Karl XII sitter alene og ber til Gud om seier, han innser at dette er hans siste sjansje til å kunne vende hjem som Sveriges konge med æren i behold. Gjennom årelange krigshandlinger har han vært nødt til å avstå landområdene rundt Østersjøen, i Polen og i Tyskland. Rehnskiöld kommer til ham, det samme gjør Fredrik av Hessen, Karls svoger. De snakker om diplomatiske forbindelser både med England og Russland som kan bli Sveriges nye allierte. Dette setter nytt mot i Karl XII, med slike mektige forbundsfeller kan Sverige reise seg til ny storhetstid. Kong Karl og Rehnskiöld går for å inspisere løpegravene, like etter høres skyting fra festningen. Fredrik av Hessen står igjen med sine to adjutanter og minner om spådommen som sier at Karl XII skal dø i kveld og den kulen som dreper kongen er en sølvknapp fra hans egen uniform! Men hvem skal da overta tronen?

8. BILDE

Karl XII er død, og bæres inn på en bære, fulgt av sine mest trofaste menn. I det samme kommer Görtz med et gledelig budskap fra Peter den Store, han vil gå i forbund med Karl XII og slutte fred, Görtz trenger bare kongens underskrift. Han kommer for sent og blir i stedet anklaget for høyforræderi. I siste scene ser vi Aurora, Peter den Store, Katarina og August den Sterke som alle er sterkt berørt av Karl XIIIs fall.

Gøteborg	17/6	Nedleggelse av K4
Fredriksten	18/6	Åpning av Brødrene Dahl museet
Halden	3-9/8	Besøk fra Historische Deutschorden Compagnie zu Bad Mergentheim 1760 e.V.

46 tyske gjester deltok på oppmarsj gjennom byen fra torget til Busterudparken hvor det ble slått leir. Oppvisning i drill og skyting med kanoner og musketter. Om kvelden var det båttur med MS Fredrikshald. Besøk til Fredrikstad i forbindelse med Tall Ships Races. Grillaften på Overberget. Tur til Oslo med besøk på Akershus festning, Vigelandsparken, Holmenkollen og Bygdø.

Litt historikk om våre gjester: Etter slaget ved Akkum i Det Hellige Land i 1190 gikk tyske handelsmenn og sjøfolk i land for å ta seg av sårede og døde. De ikledde seg kapper av seilduk og smurte med tjære et sort kors på sine drakter. Paven berømmet dette tiltaket og tillot dannelsen av en ny ridderorden som skulle sørge for fritt leide og beskyttelse av pilegrimer på vei til Jerusalem. "Den Tyske Stor Orden" ble stiftet, og det sorte korset ble Ordenens merke. I våre dager fører også tyske "Bundeswehr" og "Luftwaffe" dette korset i en moderne utgave. Etter Jerusalems fall fikk Ordenen en ny oppgave: Å kristne det hedenske Baltikum. Stormesteren flyttet i 1274 til Marienburg ved Nogat i dagens Polen. Etter slaget ved Tannenberg i 1410 hvor Stormesteren og en mengde riddere mistet livet, gikk "Den tyske ordensstaten" i Baltikum i oppløsning. Hovedsetet ble flyttet til et slott i Mergentheim i Syd Tyskland og ble der i over 300 år. Ordenen mistet etter hvert sin militære rolle og gikk tilbake til å bli en religiøs og karitativ orden.

Under Napoleons kriger fordrev Napoleon i 1809 Ordenen bort fra Tyskland, og Stormesteren måtte flytte til Østerrike. Hoch- und Deutschmeister som Stormesteren ble kalt, hadde i 1760 et kompani som vaktstyrke ved slottet i Mergentheim. Det er dette kompaniet som besøkte Halden. De bærer hvite uniformer med blå oppslag. Da Stormesteren måtte flytte til Wien i 1809, tok han med seg sin vaktstyrke. Styrken ble etterhvert populær og ble til den østerrikske keisers livregiment under navnet "Die Blau-Weissen", også kalt "Die Wiener Edelknaben". Mens Ordenen nå hovedsaklig viet seg til drift av sykehus og eldreomsorg, levde en del videre til keiserrikets fall som "Deutschmeister Schutzenkorps". På 1800-tallet hadde "Die Deutschmeister" flere berømte dirigenter som skapte noen av de aller mest kjente militærmarsjer.

Prestebakke	19-21/8	Slaget på Prestebakke 1808
Fredrikshavn	2-4/9	Tordenskioldsdager
Fredriksten	10/9	Barnas dag på Overberget
Gøteborg	8/10	Bohus Elfsborg 20 års jubileum
Fredriksten	13/11	15 års jubileumsfest i Halden Klub
Halden	26/11	Tenning av nytt flomlys på festningen
Fredriksten	3-4/12	Julemarked
Kristiansand	3/12	St. Barbara-feiring

2006

Halden	1/4	Åpning av kulturfestivalen Bom Kræsj Bang
Bad Mergentheim	21/4	St. Georgsdag
Kongsvinger festning	13-14/5	Kanon/sikkerhetskurs
Halden	17/5	Deltagelse i Borgertoget og salutt fra festningen
Oscarsborg	11/6	Foreningstur
St. Petersburg	22-29/7	Tur til Narva og St.Petersburg.
45 medlemmer deltok på turen til Narva og St. Petersburg. Det var besøk til en rekke kulturelle og historiske steder, bl.a. Katarinapalasset som er et av de fem sommerpalassene og Artillerimuseet. Omvisningen på Eremitasjen tok tre timer, men skulle vi brukt et minutt pr. gjenstand og tilbringe fulle arbeidsdager med å se på alle kunstgjenstandene i dette palasset, ville det tatt 8-10 år før vi var ferdige. Peter Paul katedralen er stedet hvor Tsarfamilien ligger begravet. Teaterbesøk ble det også tid til, og vi fikk oppleve den flotte balletten Svanesjøen på Mariinskyteateret. En båttur om natten for å se åpning av broer over elven Neva var en opplevelse. På returen rakk vi en kort tur i gamlebyen i Tallin, Estland.		
Wismar	17-21/8	Feiring av Schwedenfest, Hansabyen 777 år
Fredriksten	26-27/8	Barnas dag på Overberget
Fredriksten	aug/sep	Delta K – Historisk dag for 8. klassinger i Østfold
Halden	11/11	Årsfest i Haldens Klub
Halden	25/11	Åpning av julegater
Fredriksten	2-3/12	Julemarked

2007

Oslo	11/1	Reiselivsmessa. Markedsføring av Halden og Allsang på grensen
Halden	april	Åpning av kulturfestivalen Bom Kræsj Bang

Bad Mergentheim	26-29/4	St. Georgsdag
<p>Deltagere var Turid og Kjell Halvorsen, Eva og Olav Wold, Brita og Hans-Christian Meyer. Diplom og medalje overrakt Olav og Hans-Christian for god innsats innen militærhistorien.</p> <p>Det deltok militærhistoriske avdelinger fra Tyskland, Østerrike, Italia og Frankrike, og oppmarsjen gjennom byen var en fargerik opplevelse. "Deutschmeister"-fest i Wandelhalle ble åpnet med innmarsj av faner og flagg. Hubertusmesse i kurparken avsluttet arrangementet.</p>		
Kongsvinger festning	11-12/5	Kanon/sikkerhetskurs
Fredriksten	17/5	Salutt fra festningen
Fredriksten	10-12/6	Operaen Trubaduren
<p>Handlingen i Trubaduren</p> <p>En heftig borgerkrig raser mellom opprørere og makthavere. På den ene siden står grev Luna som representant for den bestående orden – på den andre siden står frihetskjemperen og trubaduren Manrico.</p> <p>Første akt</p> <p>1. scene - Utenfor grev Lunas slott</p> <p>Ferrando er grev Lunas høyre hånd. Han forsøker å holde de søvnige soldatene våkne under nattevakten, og forteller dem den uhyggelige historien om den gamle grev Lunas to sønner:</p> <p><i>En mystisk kvinne blir en dag, for lenge siden, oppdaget ved vuggen til en liten gutt. Kort etter får gutten voldsom feber og holder på å dø. Den gamle konen blir dømt som heks og brent på bålet. Mens hun brennes, roper hun til sin datter, Azucena, at hun skal hevne henne. Azucena stjeler den lille gutten fra vuggen, og neste dag finner man et forkullet barnelik i asken fra heksens bål. Greven nekter å tro at det er hans sønn som er brent. Femten år senere ved sitt dødsleie, får han sin andre sønn, den nåværende grev Luna, til å sverge på at han skal finne Azucena og hevne sin bror.</i></p> <p>2. scene - Samtidig i slottsparken</p> <p>Hoffdamen Leonora forteller sin venninne Inez om en trubadur hun har møtt ved en turnering. Hun skal ha et stevнемøte med han i slottsparken i natt, men Inez overtaler henne til å følge med inn fordi det er blitt sent. Grev Luna som er besatt av kjærlighet til Leonora, gjemmer seg under vinduet hennes i håp om å få et glimt av henne. Litt senere høres trubadurens sang i natten – Leonora kommer ut for å møte han, men forveksler ham i mørket med grev Luna. Trubaduren dukker opp og gir seg tilkjenne som Manrico, grevens erkefiende i frihetskampen. De to er nå rivaler i både krig og kjærlighet, og det fører øyeblikkelig til duell mellom dem. Bare fordi Manrico av uforklarlige grunner nøler med å gi ham dødsstøtet, overlever greven duellen.</p> <p>Annen akt</p> <p>1. scene - Rund halvannet år senere i en flyktningleir</p> <p>Azucena forteller Manrico den gamle historien om morens død på bålet, om hevnen, og om hvordan hun den gang, opprørt og fortvilet, begikk en katastrofal feil: hun kastet sitt eget barn på bålet i stedet for grevens. Siden det har hun oppdratt ham, Manrico, som sin egen sønn. Hun angrer med en gang hun har fortalt historien, og forsikrer Manrico om at det hun som er han egentlige mor. Et sendebud kommer med nyheter: Manrico får ordre fra frihetskampens ledere om å ta slottet Castellor under sin kommando. Samtidig får han vite at Leonora tror han er død, og derfor har besluttet å gå i kloster. Manrico haster av sted...</p> <p>2. scene - I et kloster like ved Castellor</p> <p>Grev Luna ligger i bakhold med sine menn for å bortføre Leonora fra klosteret, men Manrico kommer han i forkjøpet, overmannen greven og førere Leonora i sikkerhet på slottet.</p> <p>Tredje akt</p> <p>1. scene - Grev Lunas leir utenfor Castellor</p> <p>Grevens soldater beleirer Castellor. Grev Luna er utålmodig etter å angripe slottet, og har vært rundt på rekognosering. Ferrando oppsøker ham for å fortelle at man har pågrepet en gammel kvinne i utkanten av leiren. Kvinnen som mistenkes for spionasje, viser seg å være Azucena, som i lengre tid fortvilet har lett etter sin sønn. Grev Luna har omsider fanget sin brors antatte morder, og da hun samtidig avslører seg som erkerivalen Manricos mor, er planen snart klar.</p> <p>2. scene - En hall på Castellor-slottet</p> <p>Manrico og Leonora sverger hverandre evig troskap, men da Manrico hører at hans mor er tatt til fange og er blitt dømt til døden på bålet, styrter han ut for å redde henne – eller i det minste dø sammen med henne.</p> <p>Fjerde akt</p> <p>1. scene - Nedenfor fangetårnet i grev Lunas slott</p> <p>Manricos redningsaksjon er feilslått. Nå er både han og Azucena fanger hos greven, som gir ordre til at de skal henrettes ved daggry. Leonora bønnfaller greven om å la Manrico gå. Til sist, da hun tilbyr seg</p>		

selv i bytte, innvilger greven ønsket. Leonora her imidlertid ingen planer om å overgi seg til grev Luna, og i hemmelighet tar hun en langsomt virkende gift.

2. scene - I fangetårnet

Azucena er på vanviddets rand av redsel for å ende sitt liv på bålet som sin mor, og Manrico forsøker å berolige henne. Leonora får slipe inn til dem, og hun forteller Manrico at han kan gå. Han er en fri mann! Men da hun ikke vil følge ham, forstår han noe stikker under, og han tror at Leonora har sviktet han. Først da hun dør i armene hans, fatter han hennes offer. Greven oppdager Leonoras bedrag og beordrer straks Manrico halshugget. Azucena forsøker å stanse han, men tvinges i stedet til å se på henrettelsen. Hun avslører at han nettopp har drept sin egen bror!

Berby	16-17/6	Karl XII's siste felttog
Villingen, Schwarzwald	22-24/6	EURS årsmøte. Deltagere var Turid og Kjell Halvorsen, Gerd og Thorbjørn Østby
Lovisa	28/6-2/7	1700-talls militærleir på Bastion Ungern, besøk til sjøfestningen Svartholm. Krigsoppvisning utenfor Bastion Ungern med en rekke deltagende tropper
Fredriksten	juni/juli	Allsang på grensen
Næsinge kirke	5/8	Galærvandring
Fredriksten	17-19/8	Lystleir
Gjenskaping av slaget i Borgerskansen og orientering om hendelsene i 1716. Slagscener i området vestre tanalje/tanaljeport og orientering om hendelsene i 1814. Orientering om hendelsene i 1905 og avfiring av tårnkanonen.		
Fredriksten	aug/sep	Delta K – Historisk dag for 8. klassinger i Østfold
København	1-2/9	200 års-jubileum for Københavns bombardement i 1807
Fredriksten	21/9	Årsfest på Overberget
Høytorp fort	22/10	
Fredriksten	24-25/11	Filminnspilling om Karl XII. Vi stilte med kanoner, soldater og marketenteri.
Fredriksten	1-2/12	Julemarked

2008

Oslo	10/1	Reiselivsmessa. Markedsføring av Halden og Allsang på grensen
Halden	5/4	Åpning av kulturfestivalen Bom Kræsj Bang
Lommelanda Kulle	1/6	Åpning av galleri og maleriutstilling hos Pontus Berglund
Prestebakke	7-8/6	Slaget ved Prestebakke kirke
Kampene ved Prestebakke kirke 10/6-1808 var av de blodigste krigshandlingene i Norge under Napoleonskrigene. Dette arrangementet skulle markere 200-årsminnet om denne hendelsen. Torill Brekke har skrevet et tablå som ble fremført av Ida Amatørteater, og slaget ble gjenskapt av militærhistoriske foreninger fra Norge og Sverige.		
Fredriksten	juni/juli	Allsang på grensen
Fredriksten	10/7	Kulturvandring på Overberget

Munkedal	16-17/8	Slaget ved Kvistrum bro 1788
Immanuelns kirke	7/9	Historisk gudstjeneste, 175 års-jubileum for kirken
Fredriksten	sep	Delta K – Historisk dag for 8. klassinger i Østfold
Erfurt, Tyskland	24-29/9	Årsmøte i EURS

Onsdag 24/9

Avreise fra Halden ca. kl. 8.00 og første stopp med lunsj på Björkeng, Hallandsåsen. Ferge Helsingborg-Helsingør kl 14.30 og Rødby-Puttgarden kl. 18.20, ankomst 19.05.

Vel fremme på hotell Hoheluft, Hohe Luftstrasse 32, Oldenburg ca. 20.00. Middag på hotellet hvor praten gikk livlig.

Torsdag 25/9

Avreise 8.30 etter en meget god frokost. Kjørte via Lübeck til Celle som er en meget fin og gammel by. Der hadde vi lunsj i Rådhuskjelleren. En spesialitet som bare måtte prøves, var snapsen Ratzeputz (Rottepiss) som for mange, men dog ikke alle, smakte like dårlig som navnet tilsier. Vi ankom Quedlingburg og hotell Quedlingburger Hof, Harszweg 1, ved 17- tiden.

Etter en rask innsjekking dro vi til sentrum av byen som er vakker med mange gamle hus samt en stor borg. Middagen ble inntatt på en meget spesiell restaurant som nærmest lignet et museum, Zum Roland like bak rådhuset. Vi satt i dype stoler og sofaer og beundret alle antikvitetene som prydet vegger og bord. Ølet smakte godt også her. Vel tilbake på hotellet samlet vi oss i spisesalen og testet bl.a. Irish Coffee. Den manglet både whisky, sukker og krem, men ble komplettert litt etter hvert uten at den store smaksopplevelsen oppsto. Kvelden ble avsluttet på rommet til Bjørg og Kjell for å markere at Solveig og Oddvar hadde 54 års bryllupsdag.

Fredag 26/9

Dagen startet med besøk av politiet etter at det hadde vært innbrudd på hotellet i løpet av natten. Vi ble fortalt at vi ikke fikk forlate stedet før politiet hadde forhørt alle, men heldigvis slapp vi dette. Det tok imidlertid lang tid å komme derfra ettersom mangel på vekslpengen og en treg betalingsautomat forsinket utsjekkingen. Litt tid ble det likevel til å besøke Borgen og strøkene omkring den. Et vakkert område med idylliske hus og hager. Turen til Erfurt gikk gjennom vakre naturområder helt opp i 600 meters høyde. Ugler og andre fugler ble observert, likeledes smalsporet jernbane og koselige tettsteder. Ankomst hotell Ibis Erfurt Ost, Über dem Feldgarten 9, som lå midt i et industriområde langt utenfor sentrum ca. kl. 15.00. Da var det bare å hive på seg uniform og drakt og ta drosje til sentrum for å overvære paraden som passerte Rådhuset der FAC sto oppstilt med flagg og foreningsfane. Senere på ettermiddagen overvar vi en økumenisk fredsgudstjeneste i St. Marien domkirke.

Middagen skulle inntas på resauranten "Zum Goldenen Rade" sammen med andre militærhistoriske grupper. FAC var imidlertid strøket av deltagerlisten og ble avvist, men etter en del om og men, fikk vi også plass. Det ble tross alt et hyggelig måltid. Kvelden ble avsluttet med Tappenstrek på festningen Petersberg, en tildels kaotisk forestilling med masse mennesker og trengsel, men også med mye flott musikk og et fantastisk fyerverkeri.

Lørdag 27/9

Etter tidlig frokost og ny drosjetur til Rådhuset i sentrum deltok alle på åpningen av årsmøtet i den europeiske militærhistoriske foreningen EURS. Den tyske forsvarssjefen samt borgermesteren i Erfurt deltok også ved åpningen av møtet. Kjell Halvorsen satt i presidiet, og Torbjørn Østby, Per Windahl og Hans-Christian Meyer var FAC's representanter på årsmøtet. Her mottok Per Windahl og Hans-Georg Olsen medalje og diplom for god innsats innen militærhistorien. Tove hentet utmerkelsen for Hans-Georg som ikke var med på turen.

For de som ikke skulle delta på hele årsmøtet, var det ordnet med guider som viste oss rundt i Erfurt, en meget dyktig guide og en meget interessant byvandring. Høydepunktet var Krämer-broen over elven Gera. Den første utgaven i tre ble bygd i 1117 og erstattet med en i stein i 1325. Den inneholder bolighus og forretninger på begge sider og er den eneste i sitt slag nord for alpene. Det finnes visstnok bare tre slike broer i verden.

På festningen Petersburg hadde en rekke 1800-tallsgrupper sine leirplasser som ble behørig inspisert. Middagen ble også inntatt på festningen.

Søndag 28/9

Frokosten startet med avsynging av bursdagssangen for Per Lunde som fylte 65 år. Vi skilte lag med de 6 som kjørte egne bilder og dro gjennom Dermsdorf, Elzleben, Gorlsleben, Hilderungen, Sangenhausen, Obersdorf, Wiippua, Abberode til Meisdorf hvor vi skulle bo på Parkhotel Schloss Meisdorf van der Valk.

Herfra kjørte vi til festningen Falkenberg med en skranglete vogn og havnet midt oppe i en forestilling med falke. Middagen ble inntatt på hotellet, og det ble ny feiring av bursdagsbarnet som fikk overrakt et stort ølkrus med tinnlokk og bilde av festningen.

Mandag 29/9

Avreise ved 9-tiden, gjennom Magdeburg til Osterburg hvor det var tid for lunsj. Kom til Kreuzkamp (i nærheten av Lübeck), Motel Kreuzkamp, Offendorfer Str. 5, ca. kl. 16.30. I nærheten ble det anledning til å handle litt Lübecker marsipan.

Tirsdag 30/9

Avreise til Helsingør litt før tiden, kl. 08.55, noe Trond satte stor pris på. Ferge Puttgarden-Rødby kl. 12.00 og videre mot Hillerød og omvisning på Fredriksborg slott. I nærheten av Helsingør overnattet vi på motell Sleep2Night, Industrivej 19. Etter middagen var det samling på rommet til Per og Vegard hvor alle fikk en smak av flasken vi hadde fått fra Litauen, som forøvrig skal arrangere EURS årsmøtet neste gang.

Onsdag 1/10

Etter frokost dro vi til Fredensborg Slotshave. Slottet var stengt, men det var mye fint å se utenfor. Ferden gikk så videre mot Helsingør hvor noen var på Kronborg slott og andre ruslet rundt i byen. Ferge Helsingør-Helsingborg kl. 13.00, lunsj på Rasta, Hallandsåsen, ny stopp ved Laxbutikken i Ljungskile og vel hjemme i Halden ca. 20.00.

Fredriksten	18/10	Slaget på Fredriksten 1658 og uniformskavalkade fra 1658 til 1905. Konferansier var Magne Rannestad.
Fredriksten	18/10	Årsfest på Overberget
Fredriksten	30/11	Julemarked